XX. évfolyam
2. szám
LUNGO DROM
ROMALAP
2012. február
Ára: 300 Ft

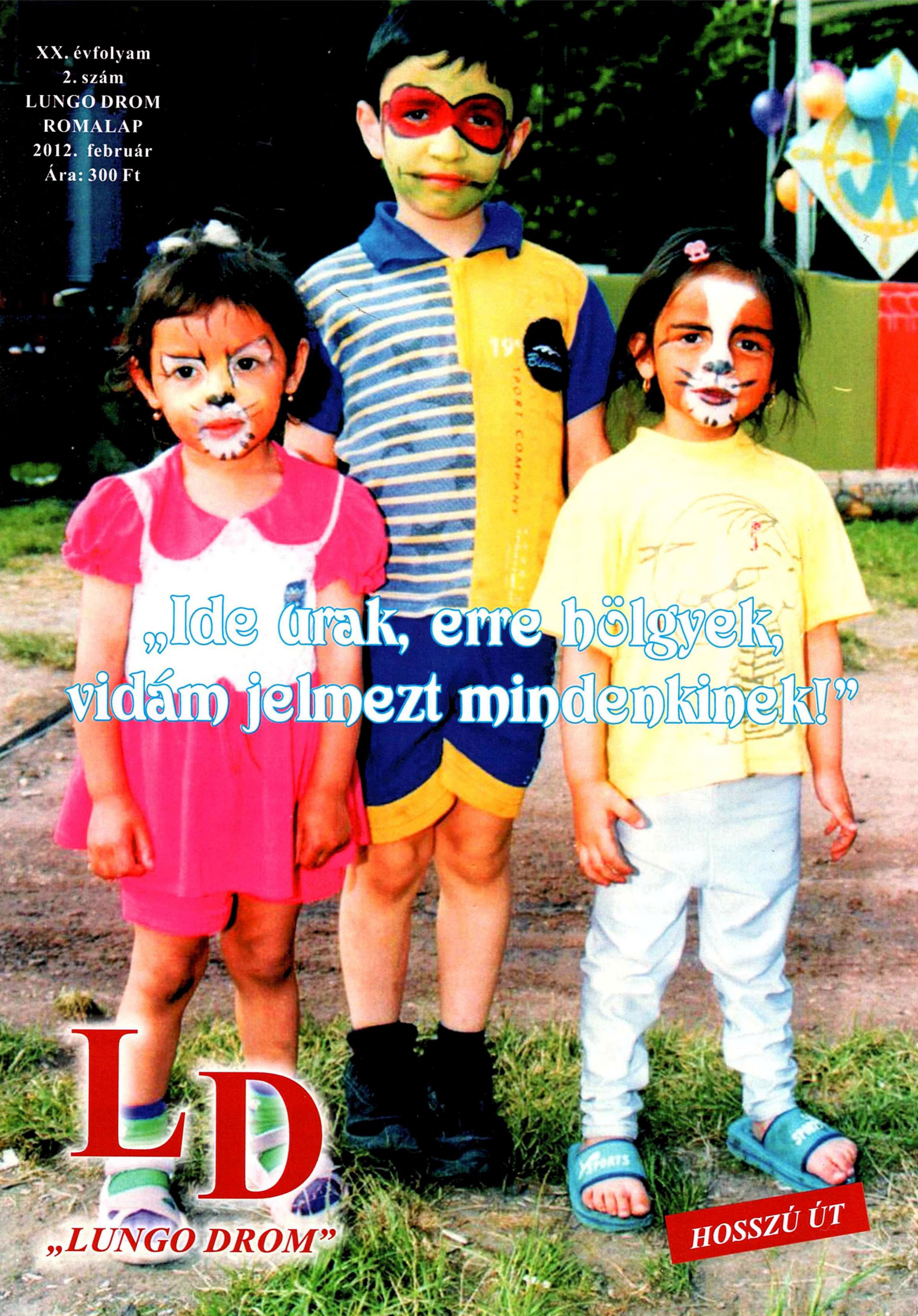

„Ide urak, erre hölgyek, vidám jelmezt mindenkinek!”

LD
„LUNGO DROM”

HOSSZÚ ÚT

Februári népszokások, hagyományok

Február hónaphoz számos népszokás, babona és hiedelem kötődik Magyarországon, még téli hónapnak számít, azonban már a tavasz reménye rejlik fel benne. A régi magyar elnevezése a Böjtelő hava az e hónaphoz kötődő farsang utáni és a húsvét előtti időszakot jelzi. A régi székely-magyar naptárban Jégbontó havának nevezik, azonban Szarvastor elnevezése is ismeretes a régi időkből. A meteorológusok Télutóként tartják számon a februárt, asztrológiai szempontból a Nap ekkor lép a Halak jegyébe.

Népi mondóka

Gyertyaszentelő melege
sok hó a jégnek előjele
Gyertyaszentelő hidege
Koratavasznak előhírnöke.

Jeget olvaszt Mátyás, hogyha talál
S ha nem talál, akkor bizony csinál.
Ha derűs a Román napja
Ég áldását bőven adja.

Február 2. – Gyertyaszentelő Boldogasszony hava

Az ünnep egészen a római birodalomig nyúlik vissza, ezen a napon ünnepelték ugyanis Jézus templomi bemutatását. A szentelt gyertya ünnepe (Krisztus jelképe), melyet a Világ Világosságának neveznek, úgy tartották és tartják, a mai napig elkíséri az embert a bölcsőtől egészen a koporsóig. A katolikus egyház ezen a napon Szűz Mária megtisztulására is emlékezik. A meggyújtott gyertya fénye is őt ünnepli, hiszen Szűz Mária hozta el az igazi fényt, Jézust. Ezen a napon sok helyen körmeneteket tartanak és zsoltárokat énekelnek, ekkor kerül sor a gyertyaszentelésre is.

A falusi emberek hittek a gyertyaszentelés erejében, ezért február második napján megszenteltették a templomokban a szalaggal átkötött gyertyáikat. Ezeket a gyertyákat a szekrényekben, vagy a ládafiában őrizték, és csak különleges esetekben vették elő. Ilyen eset volt, ha valaki haldoklott a házban, ekkor a gyertyát a haldokló kezébe adták, azért, hogy „annak a fényénél múljon ki a világból". A halott mellett pedig ez a gyertya égett tovább. A hagyomány szerint mindenszentekkor valamint halottak napján is elővették, sőt karácsonykor és húsvétkor is meggyújtották. Érdekesség, hogy vihar, égzengés és jégeső ellen is használt hitük szerint a meggyújtott szentelt gyertya, sőt az épülő házak falába is gyakran befalaztak egyet védelmi célzattal. A bő termés reményében pedig a gyümölcsfákat is megütögették vele.

Boldogasszony napjához népi megfigyelések is kötőd-

LD „LUNGO DROM"
ROMA LAP
Megjelenik havonta.

Megjelenik havonta az Országos Roma Önkormányzat támogatásával. Kiadja: az „Oktatási és Továbbképzési Központ" Alapítvány 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – Telefon: 06-56/420-110 – Fax: 06-56/514-331 – Levelezési cím: 5000 Szolnok, Aranka utca 3. – e-mail: oktatasialapitvany@gmail.com – Internetcím: www.ldromalap.hu
A lapot szerkeszti a szerkesztőbizottság. – Tervezőszerkesztő: *Gudmon András*
Felelős kiadó: *Farkas Flórián*
Címlapon: LD archívum
Nyomdai munkák: KARCAGI NYOMDA KFT.
Felelős vezetők: *Márkusné Tankó Orsolya és Nagyné Tankó Tímea* ügyvezető igazgatók
ISSN 1216-982X

tek, melyek elsősorban időjárás- és termésjósló jellegűek voltak. *„Ha Gyertyaszentelő Boldogasszony napján fénylik az idő, hideg lészen, de ha keményen fagy, vége a télnek. Ugyanígy Üszögös Péter és Mátyás napján." „Itt a gyertyaszentelő, a pincekulcsot vedd elő. Ha fénylik, ha nem; nem bánom, majd búsulhatunk a nyáron. De most az nem való ide, bort az asztalra ízibe."*

Ezen a napon árgus szemek figyelik, vajon előjön-e a medve a barlangjából. Ha meglátja az árnyékát, mikor előbújik, akkor hosszú tél várható, ha nem, akkor nemsokára eljön a tavasz.

Február 3. – Balázs napja (Balázsolás)

A diftéria vagy népies nevén torokgyík, régen hazánkban is igen komoly járványként terjedt, sok gyermek akkor még védőoltás hiányában nem élte túl a betegséget. (Magyarországon 1938 óta kötelezően oltanak minden gyermeket diftéria ellen). A néphagyomány erre a kórra mézet, illetve sült tököt ajánlott, aki ebből evett az abban az évben nem kaphatott el torokbetegséget.

A torokfájásban szenvedők védőszentje Szent Balázs. Szent Balázs (születési helye és ideje ismeretlen – meghalt 316. 02. 03.) püspök és orvos volt az örmény Sivas városában. Legendákkal átszőtt életéről nagyon kevés információ maradt fent.

Ezen a napon a magyar hagyomány szerint szokás a balázsolás, hiszen február 3-án van a magyar naptár szerint Balázs napja. Ekkor a pap megáldotta a gyerekeket a templomban, álluk alá két keresztbe tett gyertyát tett, miközben imát mondott. Az emberek otthonaikban parázsra vetett alma héjával füstölték meg a torokfájós családtagjaikat, ezzel is védelmet nyújtva számukra.

Balázs nap az iskolások ünnepe is volt, ekkor a gyerekek házról, házra jártak jelmezbe öltözve, adományokat gyűjtöttek iskolájuknak. A balázsolás Szent Balázs dicséretével zárult, megköszönték neki a kapott ajándékokat. Az összegyűlt adományokat az iskola és templom kapta meg. Érdekesség, hogy a balázsolás nemcsak Magyarországon terjedt el, hanem a szlovákok és a csehek körében is.

„A Szent Balázs doktorunknak hogy ma vagyon napja, többször is hogy megérhessük, az Úristen adja! Kérjük ajándékát, a szent áldomását, távoztassa mindnyájuknak torkunknak fájását!" (Mátraszele, Nógrád m.; MNT II. 84. sz.)

Farsang

Februárban van általában a farsangok és a karneválok időszaka is. A magyar farsang vízkereszttől (január 6.) hamvazószerdáig (böjtfőszerda), vagyis a negyven napos nagyböjt kezdetéig tartó évről-évre változó hosszúságú időszak elnevezése. A farsangot mozgó ünnepnek tekinthetjük, pontos időpontja nincsen, hiszen mind a hamvazószerda mind pedig a nagyböjt más időpontra esik minden évben. A magyar farsangi időszakot úgy határozhatjuk meg, hogy az első tavaszi, vagyis március 21-e utáni holdtöltét követő első vasárnaptól (húsvéttól) kell visszafelé számolnunk hat hetet.

Magyarországon a farsang utolsó időszakában, a közvetlenül nagyböjtöt megelőző három napban mulattak igazán az emberek. Ezt a három vigassággal teli napot farsangvasárnapot, farsanghétfőt (asszonyfarsang napját) és húshagyókeddet, nevezte el a népnyelv farsang farkának.

Farsang idején országszerte bálokat rendeztek, faluhelyen pedig különböző köszöntő szokások terjedtek el, emellett pedig jelmezes, álarcos farsangi felvonulásokra is sor került. A farsang központi gondolatköre a házasság körül forgott, az ekkor megrendezett bálok fontos szerepet játszottak a fiatalok párválasztásában. Jellegzetes étele a farsangnak a fánk, illetve a rétes. A bőséges ételfogyasztástól ekkor az év gazdagságát remélték.

Február 14. – Bálint/Valentin nap

Február 14-ét ma már csak Valentin napként, a szerelmesek világnapjaként tartjuk számon, azonban ezen a napon két egyházi személyhez kötődő hagyományok fonódtak össze. Február 14-e ugyanis a hagyományban nemcsak a szerelmesek, hanem a jegyesek a fiatal házasok, sőt az epilepsziások és a lelki betegek napja is volt. Az évszázadok során azonban a két Bálinthoz/Valentinhoz fűződő szokások átalakultak és a köztudatban összemosódtak.

Az egyik római pap, másik pedig a Róma melletti Termi városának püspöke volt. Mindketten vértanúhalállal haltak. A Valentin nap ihletője a házasságot kötött fiatalokat köszöntötte az eskütétel után virággal. A 19. században indult el az egyházi alapú ünnep a kereskedelmi irányba, ekkor már szerelmes kártyákat, üdvözleteket küldtek egymásnak az emberek, innestől kezdődött a Valentin-nap máig ívelő népszerűsége. A másik Bálint köré, Németországban, Ausztriában (főként Tirolban) kapcsolódtak hagyományok.

Azonban nem csak külföldön, hanem Magyarországon is számtalan babona és népszokás kapcsolódott a Bálint-naphoz. Régóta élnek a hagyományok, nagy múltra visszatekintő szokások ezek nálunk is. A népszokás szerint a madarak ezen a napon választanak párt, tartják lakodalmukat, sok helyen magokat szórtak nekik, aprósüteményeket, pereceket aggattak a fák ágaira. A vadgalambokat is ezen a napon várták vissza a falusiak. A gazdák a gyümölcskertekben ezen a napon kezdték meg a fák metszését, ültetését, úgy tartották ez jó termést hoz számukra. Magyarországon a kőművesek ezen a napon védelmükért imádkoztak Bálinthoz, hogy vigyázza léptüket munkájuk közben, Mohácson pedig böjtinapnak számított február 14-e, gyóntak, áldoztak és imádkoztak ezen a napon az emberek.

Február jeles napjai:

Gyertyaszentelő (február 02.), Balázsolás (február 03.), Ágota napja (február 05.), Dorottya napja (február 06.), Apollónia napja (február 09.), Skolasztika (február 10.), Elek napja (február 11.), Bálint napja (február 14.), Zsuzsanna napja (február 19.), Üszögös Szent Péter (február 22.), Húshagyókedd (február 23.), Hamvazószerda (február 24.), Jégtörő Mátyás (február 25.).

NEMZETKÖZI ROMA FILMBIZOTTSÁG

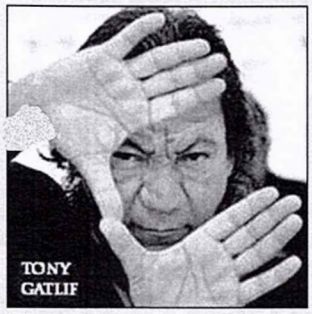

A Collegium Hungaricum Berlin (CHB) által a Berlinale idején megrendezett Cinema Total – Central European Space c. többnapos filmszakmai rendezvénysorozat kiemelkedő eseményeként *Gödrös Katalin* filmrendező kezdeményezésére európai roma filmkészítők találkoztak a CHB-ban.

A filmesek a pódiumvitával egybekötött munkamegbeszélés keretében egy nemzetközi roma filmstratégia létrehozásának lehetőségeit vitatták meg, amelynek céljai között szerepel a roma filmeseknek az európai és a világ filmes kultúráján belüli erősebb jelenlétének, pozicionálásának és perspektíváinak biztosítása.

A CHB-ban rendezett vitán a Cannes-i nagydíjas *Tony Gatlif* roma származású francia filmrendező is részt vett, és teljes támogatásáról biztosította az egybegyűlteket.

A találkozó eredményeként a résztvevők megállapodtak abban, hogy közösen kidolgozzák egy Nemzetközi Roma Filmbizottság alaptételeit. A kiáltvány végső formáját 2012. február 21-én hozták nyilvánosságra. Ebben az alaptételeken túl bejelentették a Nemzetközi Roma Filmbizottság megalakulását. A Filmbizottság céljait a nemzeteken átívelő hivatásos roma filmes közösség lehetőségeinek erőteljes kiszélesítésében, támogatottságának fokozásában és képviseletének fejlesztésében határozták meg.

A kiáltvány aláírói: *Bársony Katalin* (filmrendező), *Hamze Bytyci* (színházpedagógus), *Tony Gatlif* (filmrendező), *Damian James le Bas* (filmrendező, újságíró), *Dejan Markovic* (roma aktivista), *Lidija Markovic* (filmrendező), *Sami Mustafa* (filmrendező), *Ivor Stodolsky* és *Judit Stalter* (filmproducer).

Fotó: www.afilifilintalar.com

(http://berlin.balassiintezet.hu)

ROMAGYILKOSSÁGOK: A NAGYCSÉCSI ÁLDOZATOKRÓL IS MEGEMLÉKEZTEK

A romák elleni támadássorozat első két halálos áldozatára emlékeztek Nagycsécsen, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei település temetőjében; a felgyújtott házból menekülő 40 éves nőt és a 43 éves férfit 2008. november 3-án ölték meg.

Nagy Tiborné Illés Éva és sógora, *Nagy József* sírjánál a mintegy félszáz emlékező előtt ***Farkas Félix***, az Országos Roma Önkormányzat elnökhelyettese, a Lungo Drom megyei szervezetének elnöke azt mondta: ez a seb soha sem heged be. Ártatlan embereket öltek meg Nagycsécsen és az ország más településein is „vadállatok" – tette hozzá, hangsúlyozva: soha senkinek nem szabad

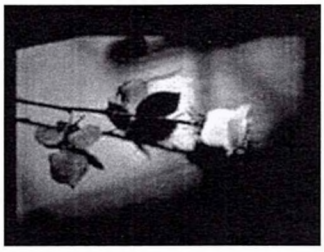

elfelejtenie a történteket, emlékezni kell nap mint nap a tragédiákra.

A két sírt fehér szegfűk sokasága borította be, gyertyákat gyújtottak, imádkoztak, majd a helyi, a megyei és az országos romavezetők arról szóltak, hogy összefogással méltó síremlékeket emelnek az áldozatoknak.

Nagycsécsen a Dózsa György utcai házukban lefekvéshez készülődő romákra az elkövetők 2008. november 3-án rontottak rá. Molotov-koktélos palackkal lángra lobbantották az épületet, majd a menekülők közül agyonlőtték a 40 éves nőt és a 43 éves férfit. Ezt a napot egy évvel később az országos önkormányzat a cigányság gyásznapjává nyilvánította.

A romák elleni, hat halálos áldozatot követelő támadássorozat ügyében a büntetőper csaknem egy éve, 2011. március 25-én kezdődött meg. Kiss Árpádot, a testvérét, Kiss Istvánt, valamint Pető Zsoltot és Csontos Istvánt előre kitervelten, aljas indokból, több emberen, részben sok ember életét veszélyeztetve, részben 14. életévét betöltött személy ellen elkövetett emberölés bűntettével és más bűncselekményekkel vádolják.

mti Hírfelhasználó

(MTI – 2012.02.24.)

EXPERIDANCE: NAGYIDAI CIGÁNYOK

Az Experidance Tánctársulat és a Nemzeti Táncszínház legújabb közös, (őszi) bemutatója Arany János azonos című vígeposzából készült két részes táncjáték, tele költészettel, humorral, s olyan bravúros koreográfiával, mely az együttes stílusát jól ismerő, s azt szerető nézőket is meg fogja lepni.

Román Sándor *az Ezeregyév és a többi sikeres produkciót folytatva, de azokon*

Fotó: jegy.hu

immár tovább is lépve, most már nem csak a magyar néptánc, s a népzene motívumait használja fel ebben a tánc-showban hanem, a történetből következően, a cigányfolklór sok-sok, eddig ismeretlen elemét is.

Arany János költeménye (melyet 1852-ben írt a szabadságharc paródiájaként) megtörtént eseményen alapul: A XVII. század végén Puch generális labanc serege ostromolta Nagyida várát. A várat védő magyarok, élükön Perédi várkapitánynyal, mikor látták, hogy fogytán az erő, az élelem, a lőszer, egy éjjel kiszöktek az ostromlott várból, hátrahagyva Csóri vajdát és cigányait, hogy ezután védjék ők a várát. Hogy mekkora öröm fogta el erre a nagyidai hős cigányokat, hogy mekkora ünnep, mekkora részegség, mily szép álom lepte meg őket, és főleg mekkora dicsőség. Mindezt meséli el két felvonásban az este, sok-sok humorral, bravúros táncokkal, reméljük mindannyiunk örömére.

(ramcolosseum.hu)

Fotó: remenyhir.hu

CIGÁNY MÓDSZERTANI ÉS KUTATÓ KÖZPONTOT AVATTAK BÉKÉSEN

Cigány Módszertani és Kutató Központot avattak Békésen. A Magyar Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója által létrehozott intézmény legfőbb célja, hogy új módszerek kidolgozásával segítsék a roma társadalom felzárkózását. *Pataky Albert*, a Magyar Pünkösdi Egyház elnöke köszöntőjében elmondta, megítélése szerint a hit a cigányság felemelkedésének és egységes öntudatának egyik záloga.

***Izsó Gábor*, Békés polgármestere beszédében úgy vélekedett, bár adódnak problémák, de a cigánykérdés a városban korántsem jelentkezik olyan élesen, mint az ország más részein. Hangsúlyozta, ebben a helyi gyülekezeteknek, így a Magyar Pünkösdi Egyház képviselőinek is jelentős szerepe van.**

***Erdős Norbert* megyei kormánymegbízott, a békési választókerület országgyűlési képviselője ugyancsak üdvözölte a kezdeményezést, mely – ahogy megfogalmazta – nemcsak helyben javíthatja a már egyébként is korrektnek számító kapcsolatokat a roma és a többségi társadalom között, de hazánk más részein is jó néhány pozitívumot jelenthet a felzárkóztatásban.**

***Durkó Albert*, a MPE Országos Cigánymisszió vezetője lapunknak elmondta, munkájukkal híd szerepet szeretnének betölteni a cigány lakosság és a döntéshozók között. – Jelenleg mintegy háromszáz magyarországi, illetve huszonöt Békés megyei településen vagyunk jelen – ecsetelte Durkó Albert. – Kint dolgozunk a „terepen", így valóban első kézből ismerjük a cigányság, a roma telepeken élők gondjait, problémáit. Látjuk, hogy előrelépésüket rengeteg tényező nehezíti. Bízunk benne, hogy mi lehetünk azok, akik megmutathatjuk azokat a jelzőpontokat, amelyek mentén sikerül áthidalni a nehéz helyzetben élő embereknek az akadályokat.**

A központ célul tűzte ki, hogy előremutató módszereket dolgozzon ki elsősorban az egyházak, illetve a civil szervezetek részére. A békési székhellyel működő intézmény igazgatója *Szentesi Zoltán*, tudományos főmunkatársa *dr. Hecker Róbert*, míg mellettük öt tudományos munkatárs segíti a hatékony és eredményes kutatást. Elsőként stílszerűen az egyházak roma felzárkóztatásban betöltött szerepét vizsgálják.

(beol.hu – 2012.12.03.)

ROMA ORVOSKÉPZÉS ELŐKÉSZÍTŐ

Semmelweis Egyetemen cigány orvosképzési programot kezdtek 2009-ben. A program célja, hogy tehetséges roma fiataloknak egykét éves intenzív nevelő-oktató tanfolyam keretében pótolja mindazt a hiányt, amit a hátrányos helyzet jelent, és ezáltal alkalmassá tegye a hallgatókat az orvosegyetemre való sikeres felvételire. A felvetteknek tutoriális rendszer formájában további nevelő-oktató segítséget kívánnak nyújtani.

A cigány orvosképzéssel biztosítják: egy európai színvonalú és úttörő roma értelmiség képzési mintát, olyan cigány orvosokat, akik végzésük után betöltik az évtizedek óta üres kistelepülési család orvosi állásokat, lehetővé téve a cigány közösségek megfelelő orvosi ellátását, olyan cigány értelmiség felnevelését, akik a saját környezetükben köztiszteletben részesülve a foglalkozásuknál és tanultságuknál fogva automatikusan kiemelkedő szerepet játszanak majd a cigány kisebbség integrálódásában, felemelkedésében.

A képzés 2011. február 12-én elindult az alábbiak szerint: Az oktatás szombat, vasárnap történik 15 héten keresztül. Mindkét napon 7 óra előadás van, ebből 5 szakmai és 2 kulturális. Szombat este mozi, színház, múzeum, stb. látogatáson vesznek részt.

A szakmai anyagok felölelik az élettani, anatómiai, kémiai, angol nyelv, stb. alapokat. A tanulásra, vizsgázásra felkészítő elemek, gyakorlatok is szerepelnek az oktatásban, hogy a hallgatók megfelelő tapasztalatot és önbizalmat is nyerjenek. A kulturális előadásokon az értelmiség képzés valamennyi kérdése szerepel a művészetektől a viselkedésig, a történelemtől az etikáig! *(LD)*

A hónap hírei • A hónap hírei

EMLÉKEZZÜNK...

2009. február 23-án hajnalban Tatárszentgyörgy cigánytelepén ismeretlen fegyveresek lelőttek egy 28 éves cigány férfit és ötéves kisfiát, miután előzőleg felgyújtották a település szélén lévő, Fenyves utcai házukat. A romák ellen elkövetett sorozatgyilkosság a magyar kriminalisztika eddigi legsúlyosabb bűncselekmény sorozata. A 2009-es tatárszentgyörgyi kettős gyilkosság áldozatairól országszerte megemlékeztek.

A vád

A romák elleni támadássorozatok ügyében a büntetőper 2011. március 25-én kezdődött. A hat halálos áldozatot követelő fegyveres és Molotov-koktélos támadások ügyében Kiss Árpádot, illetve a testvérét, Kiss Istvánt, valamint Pető Zsoltot és a vád szerint az utolsó két gyilkosságban sofőrként közreműködő Csontos Istvánt előre kitervelten, aljas indokból, több emberen, részben sok ember életét veszélyeztetve, részben 14. életévét betöltött személy ellen elkövetett emberölés bűntettével és más bűncselekményekkel vádolják.

A vád szerint a négy férfi a besenyszögi fegyveres rablás és a debreceni menekülttáborra leadott lövések mellett kilenc településen támadott romákra: 2008. július 21-én Galgagyörkön, augusztus 8-án Piricsén, szeptember 5-én Nyíradonyban, szeptember 29-én Tarnabodon, november 3-án Nagycsécsen, december 15-én Alsózsolcán, majd 2009. február 23-án Tatárszentgyörgyön, április 22-én Tiszalökön, augusztus 3-án Kislétán támadtak fegyverekkel és gyújtópalackokkal romákra. A kislétai és a tiszalöki bűncselekményben egy-egy, Nagycsécsen két ember halt meg, Tatárszentgyörgyön egy 27 éves férfit és 5 éves kisfiát lőtték agyon, miközben felgyújtott házukból menekültek.

Ténymegállapító vizsgálati jelentés

A romák sérelmére elkövetett sorozatgyilkosság felderítésére irányuló nyomozást segítő nemzetbiztonsági szolgálati munka értékelése megszületett 2009. november 17-én, az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága által felállított Tényfeltáró Munkacsoport vizsgálati munkája alapján.

A jelentésben rögzítésre került, hogy „a romák ellen elkövetett sorozatgyilkosság a magyar kriminalisztika eddigi legsúlyosabb bűncselekmény sorozata. A rendőrség megállapítása szerint a gyanúsítottak cselekményeiket fajgyűlölő indíték alapján követték el. A vizsgálat megállapította, hogy a később előzetes letartóztatásba helyezett szélsőséges nézeteket valló személyek, a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjének törvénytelen eszközökkel történő megzavarására irányuló magatartásuk miatt a Nemzetbiztonsági Hivatal látkörében voltak. A kormány, érzékelve a szélsőséges nézeteket valló csoportok erősödését, a velük szembeni fellépést a nemzetbiztonsági szolgálatok kiemelt feladatává tette, azonban az ez irányú politikai felelősséget viselő miniszter ennek végrehajtását nem biztosította.

Az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottsága, a romák ellen elkövetett sorozatgyilkossággal összefüggésben végzett tényfeltáró vizsgálata során a Nemzetbiztonsági Hivatal működésében és a Rendőrséggel történő együttműködésében jelentős szakmai hibákat és hiányosságokat tárt fel.

A vizsgálat szakmai hibaként állapította meg, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal nyilvántartási rendszerében az ügyre vonatkozóan keletkezett információk, a különböző vezetési szinteken nem kerültek egyeztetésre, elmaradt az érdemi értékelő, elemző, és felülvizsgálati munkafázis, emiatt a Hivatal rutinszerűen végzett információgyűjtő tevékenysége konkrét érdemi eredményekben nem tudott megnyilvánulni. A vizsgálat által feltárt hiányosságokért, az érdemi műveleti munka elmaradásáért, a Nemzetbiztonsági Hivatal rendeltetésszerű működésének hiányáért a hivatal főigazgatóját, Laborc Sándort személyes felelősség terheli.

Elfogadhatatlan – írja a jelentés, hogy – miközben a bűncselekmény-sorozat a

tatárszentgyörgyi cselekménnyel (2009. 02. 22.) együtt már négy áldozatot követelt, és a rendőrség már 2008. november eleje óta folyamatos hírigényt támasztott a Nemzetbiztonsági Hivatallal szemben, továbbá 2009 elejétől ismert volt az NNI által megadott elkövetői „profil" – a vezetői feladatszabások, az NBH különböző szintjein végzett elemző-értékelő és szakirányító munka több hónap alatt sem eredményezte az elkövetőkkel kapcsolatos releváns információk helyes kezelését, majd pedig a nyomozó hatóságok részére történő átadását.

A jelentés szerint összességében megállapítható, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal a nyomozás gyanúsítottak elfogásáig tartó szakaszában ugyan adott át a rendőrség részére különböző információkat, azonban a későbbi elkövetői kör személyeire vonatkozólag azok teljes mértékben indifferensek voltak.

2009. szeptember 8-án a Nemzetbiztonsági Hivatalnál folytatott belső vizsgálatot követő tájékoztató keretében Ficsor Ádám illetékes miniszter úgy fogalmazott, hogy „a nemzetbiztonsági szolgálatoknak fontos szerepük volt az elkövetők felderítésében, de a Nemzetbiztonsági Hivatalnál követtek el olyan hibákat, amelyek nélkül hamarabb felmerülhetett volna a gyanúsítottak neve". Ez a megállapítás egyértelműen elismeri, hogy **az NBH megfelelő szakmai munkája esetén, további célirányos szakmai munkát folytatva, majd pedig a rendelkezésére álló információk megosztásával – akár több, áldozatot követelő bűncselekmény elkövetését megelőzően – segíthette volna a nyomozó munka eredményességét, a lehetséges elkövetők „hamarabb" történő elfogását."***

*Részletek a vizsgálati jelentésből. ***(Összeállította: ME)***

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTÉRIUM TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁG SAJTÓKÖZLEMÉNY

Megemlékezés a tatárszentgyörgyi romagyilkosságok évfordulója alkalmából

„Három évvel ezelőtt azért kellett meghalnia egy gyermeknek Magyarországon, mert roma gyerek volt. Ezt a tragikus eseményt újabb gyilkosságok követték más falvakban roma származású gyerekek, nők és férfiak ellen.

A tatárszentgyörgyi gyilkosság évfordulójáról minden évben megemlékezünk. Nem felejtjük el ezeket az áldozatokat, és teljes elszántsággal hangsúlyozzuk: nem tűrünk el semmilyen gyűlöletből fakadó bűncselekményt Magyarországon! Még mielőtt bárki értékesebbnek tekintené az egyik életet a másiknál, kijelentjük, Tatárszentgyörgy, Nagycsécs és Olaszliszka áldozatai ugyanannak a gyűlöletek az áldozatai, és ugyanúgy jár nekik az igazságtétel.

Minden ember élete egyformán fontos, akár Tatárszentgyörgyön, akár Olaszliszkán, akár Nagycsécsen éri támadás az emberi életet, az emberi méltóságot. A mérce ugyanaz kell, hogy legyen. Az áldozatokat meg kell védeni, akár gyermekek, akár idősek, akár bűnösök, akár ártatlanok, akár romák, akár nem romák, akár magyarok, akár nem. A bűnösöket pedig meg kell büntetni jogállami eszközökkel."

Balog Zoltán
társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár

CSAK A SZÉL

Beválogatták *Fliegauf Benedek* „Csak a szél" című filmjét a 62. berlini filmfesztivál versenyprogramjába.

Európa szerte mindenkit megdöbbentett a három évvel ezelőtti, romák ellen elkövetett gyilkosságsorozat – mondta Balog Zoltán társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár az ebből az alkalomból rendezett sajtótájékoztatón. Bár a film fiktív történetet mutat be, mégis a valóságban megtörtént eseményekre reflektál, és mivel minden eszközzel törekedni kell a három évvel ezelőtt történtek bemutatására, feldolgozására, a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság úgy döntött, hogy támogatja a mű elkészülését – mondta az államtitkár.

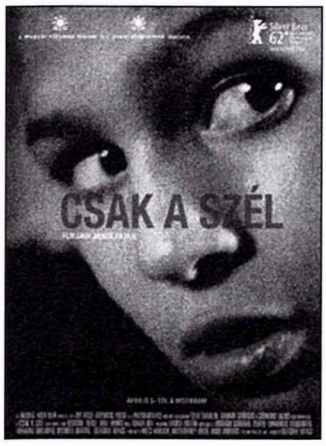

A film rávilágít arra, hogy mindenkinek fel kell tennie a kérdést: mit tud tenni, hogyan tud harcolni a romák és nem romák között meglévő problémák megoldásáért – hangsúlyozta Balog Zoltán.

Fliegauf Benedek Csak a szél című filmjét beválogatták a 2012. február 9–19. közötti 62. berlini filmfesztivál versenyprogramjába. A filmdrámát a 2008 júliusa és 2009 augusztusa között végbevitt romák elleni támadássorozat inspirálta. A Csak a szél egy cigánycsalád egyetlen napját mutatja be, kora hajnaltól késő éjszakáig. A film története nem kapcsolódik a direkt módon a valós eseményekhez, nem követi a nyilvánosságra hozott nyomozati anyagot. Az alföldön forgatott film amatőr szereplőkkel készült, de a mellékszerepekben hivatásos színészek is láthatók.

Bezárult a botránypolitizálás kapuja

Ez a megmozdulás abban volt más, hogy itt a romák nem elkülönülve, hanem a magyar társadalom tagjaiként jöhettek. Egy közös ügyért álltunk ki, közösen – mondta a békemenetről *Farkas Flórián*. Az Országos Roma Önkormányzat elnöke először a Demokratának beszélt nagy tervéről, amely óriási lépést jelentene a hazai cigányság felzárkózásában.

– A cigány önkormányzatok elsők között csatlakoztak a Békemenet Magyarországért felhíváshoz. Miért tartották ezt fontosnak?

– Minden, ami Magyarországgal történik, az a hazai cigánysággal is történik. A cigányság nagyobb része sorsközösséget vállal a magyar társadalom más rétegeivel, s ebben véleményem szerint az is benne foglaltatik, hogy nem csupán a jóból, de a gondokból is ki kell vennünk a részünket. Az elmúlt hónapokban olyan támadás zúdult külföldről a magyar kormányra, amellyel szemben szerintem természetes, hogy ennyi jóérzésű ember tiltakozott. Nem kiabálva, hangoskodva, hanem teljesen békés, kulturált módon. Példátlan volt az a lelkesedés, amit a cigányságon belül tapasztaltunk a békemenet iránt: 676 vidéki település cigány képviselői, vezetői jelezték, hogy szeretnének részt venni a fővárosi felvonuláson.

– Ön szerint ez minek köszönthető?

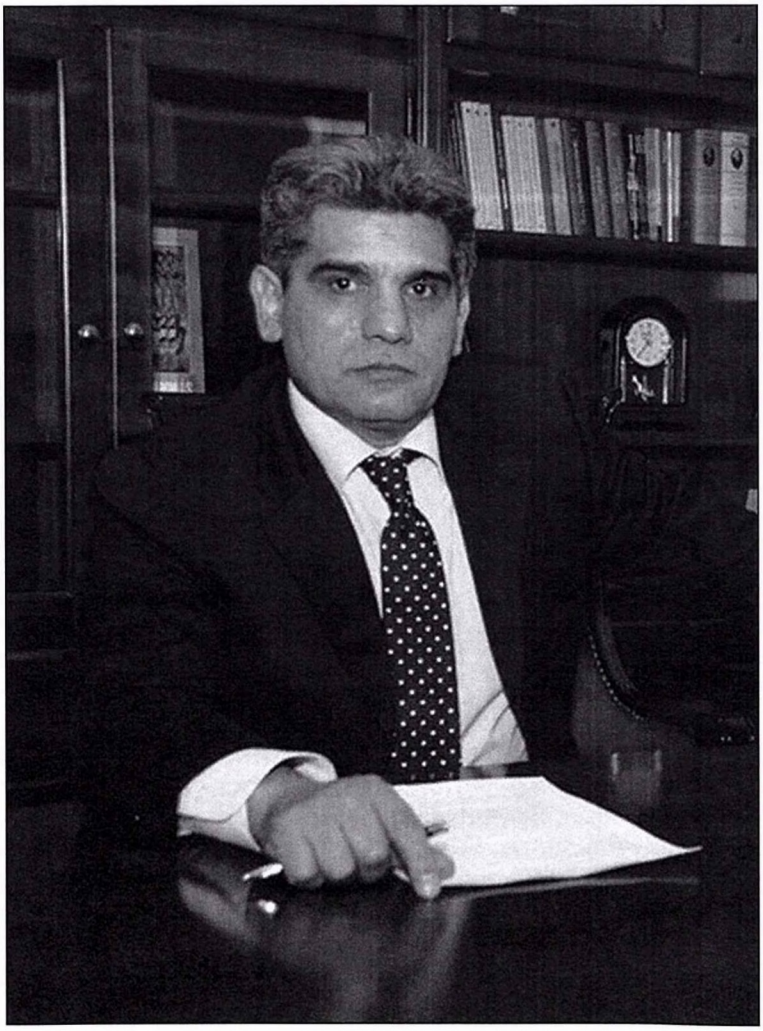

– A cigányok is érzik, hogy amit elindítottunk, az egy másfajta, új romapolitika. A kormányzat, az ország vezetői felelősséget éreznek irántunk, fontosnak érzik a cigányság integrációját, ennek pedig az az eredménye, hogy a romák képviselői is úgy gondolkodnak: ők is részesei kívánnak lenni az ország életének.

*– A roma önkormányzat egyik vezetője **Farkas Félix** megemlítette lapunknak, mennyire meglepő, és jó érzés volt a cigányok számára, hogy amikor Hősök terére érkeztek, a tömeg ünnepelve, tapsolva, szeretettel fogadta őket.*

– Az elmúlt években azt láthattuk, hogy az egyik szélsőség azt sugallta, a cigányság kirekesztettnek számít egy kisebbségellenes társadalomban, míg a másik szélsőség szerint a cigányoktól félniük kell a nem cigányoknak. És ha visszagondolunk, a romák számára olyan tüntetéseket szerveztek, ahol különálló társadalmi rétegként a saját jogaikért, jövőjükért tüntettek. Az imént említett új romapolitika azt is jelenti, hogy bezárultak az eddigi botránypolitizálás kapui, vége annak, hogy a cigányságot szembeállítják a társadalom többi rétegével. Ez a megmozdulás abban volt más, hogy itt a romák nem elkülönülve, hanem a magyar társadalom tagjaiként jöhettek. Egy közös ügyért álltunk ki, közösen.

*– A hazánkat ért támadások kapcsán január közepén levélben fordult **José Manuel Barroso**hoz. Mit írt az Európai Bizottság elnökének?*

– Emlékeztettem az elnök urat arra, hogy alig több mint fél esztendeje az Európai Unió ***Orbán Viktor*** elnökletével és José Manuel Barroso személyes tevékeny közreműködésével fogadta el az európai romastratégiát, amelynek egyöntetűen pozitív visszhangja volt a tagállamok részéről. Tájékoztattam arról is, hogy Magyarországon az elmúlt esztendőben mintaszerű felzárkóztatási program indult, ami rendkívül nagy előrelépés a korábbi időszakhoz képest. Mindezt azért tartottam fontosnak, mert úgy láttam, sok dezinformáció jutott el Barroso elnök úrhoz és az unió más vezetőihez, és szeretném, ha Orbán Viktorról hiteles képet alkotnának a közösség vezetői. Éppen ezért arra is megkértem az Európai Bizottság elnökét, hívja fel a nemzetközi közvélemény figyelmét arra, hogy Magyarország miniszterelnöke egy kiváló demokrata, aki támogatja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, köztük a romák felemelkedését.

– Legutóbb akkor adott interjút a Demokratának, amikor a roma támogatásokat felügyelő miniszteri biztosnak nevezték ki. Azóta eltelt egy év, s immár ön az Országos Roma Önkormányzat elnöke. Milyen csontvázak dőltek ki a szekrényből, milyen örökséget vett át Kolompár Orbánéktól?

– Nagyon mélyről indultunk. Négyszázmillió forintos hiánnyal vettük át az országos önkormányzatot, és közel félmilliárd forintot tesz ki büntetésekkel együtt az adótartozás. A munkafeltételek sem voltak adottak: az ORÖ székházában, ahol most ülünk, szó szerint patkányok és egerek szaladgáltak, nem volt egy asztal, ahol le lehetett ülni dolgozni. Mindenkit elküldtünk, aki részese volt ennek múltnak, az összlétszámot a felére csökkentettük, s ugyanígy felére csökkentettük a fizetéseket is; az alkalmazottakét és a képviselőkét egyaránt. Ha nem kezdünk ilyen komoly megszorításokkal, akkor hetek alatt lehúzhattuk volna a rolót. A százmilliós nagyságrendű hiány természetesen nem maradhat következmény nélkül, megtettük a feljelentést.

– Ez már csak azért is fontos, mert az ide vezető döntéseket ugyan a korábbi vezetők hozták, a botrányok viszont az egész cigányság megítélésére hatással voltak...

– Pontosan így van. Többször mondtam is az elmúlt hónapokban, hogy azért nem szeretek ezekről az ügyekről beszélni, mert a többségi társadalom szemében a különböző botrányos esetek mindannyiunkra rossz fényt vetettek. Mostanra egyébként, úgy hiszem, sikerült kezelni a múlt rossz döntéseiből fakadó problémákat.

– A múltat tehát sikerült lezárni. Hol tartanak a jövő építésében?

– Nyugodt szívvel mondhatom, hogy azokon a kiemelten fontos területeken, amelyekről egy esztendővel ezelőtt a Demokratának is beszéltem, eredményes hónapokat hagytunk a hátunk mögött. Az egyik ilyen terület a munka és a munkanélküliség: aktívan közreműködtünk a Belügyminisztérium közmunkaprogramjának kidolgozásában, és így lesz ez a végrehajtás során is. Úgy számolunk, hogy idén mintegy húszezer hátrányos helyzetben élő roma munkanélkülit sikerülhet visszavezetni a munkaerőpiacra. Az ő folyamatos segítésük, illetve ezzel párhuzamosan a programban való részvételük ellenőrzése a megyei cigány önkormányzatok feladatai közé tartozik. A másik, a jövő szempontjából nem kevésbé fontos terület az oktatás. A program célja változatlan: a ciklus végéig tízezer érettségizett és ötezer diplomás roma. Ehhez kapcsolódóan kormányzati döntés született arról, hogy az Országos Roma Önkormányzat iskolafenntartó lesz. Úgy tervezzük, az ország különböző részein összesen 18–20 intézmény fenntartását vesszük át. Az intézményeket először átvilágítjuk: ahol eddig rend volt, ott nem áll szándékunkban sem vezetőt cserélni, sem a tantestületet megbontatni. Ahol azonban törvénytelenség gyanúja merül fel, például az állami normatíva felhasználása kapcsán, ott megtesszük a szükséges jogi lépéseket. Ami újdonság, hogy nem csupán a jól tanuló diákok, hanem a pedagógusok számára is ösztöndíjprogramot indítunk, hiszen nehéz gyerekanyaggal kell dolgozniuk.

„Példátlan volt az a lelkesedés, amit a cigányságon belül tapasztaltunk a békemenet iránt: 676 vidéki település cigány képviselői, vezetői jelezték, hogy szeretnének részt venni a fővárosi felvonuláson."

– Ezekbe az intézményekbe csak cigányok járhatnak majd?

– Természetesen nem. Illetve pontosítok, az Országos Roma Önkormányzatnak semmiféle iránymutatása ezzel kapcsolatban nem lesz; ennek eldöntését a helyi közösségekre bízzuk. A mi szándékunk olyan intézmények fenntartása, működtetése, ahol hátrányos helyzetű fiatalok számára teremtenek lehetőséget a tanulásra, felemelkedésre, származásra való tekintet nélkül. De ha egyes helyeken, ahol nagyszámú a roma közösség, azt mondják, hogy az integrációhoz vezető út az iskolai szegregáción keresztül vezet, vagyis egy olyan felzárkóztató programot tesznek le, amely szakmailag biztosítja, hogy a hátrányos helyzetből induló roma fiatalok felzárkózhassanak kortársaikhoz az érettségiig, akkor ezt sem fogjuk megakadályozni.

– Említette a másik célt: az ötezer diplomás roma fiatalt. Ennek eléréséhez milyen programokat terveznek?

– A legkézenfekvőbb egy olyan ösztöndíjprogram, amely segít abban, hogy a hátrányos környezetből induló, de jól tanuló fiataloknak legyen lehetőségük a diploma megszerzésére. De van egy hosszabb ívű tervem is, amelyről most beszélek először a nyilvánosság előtt: ez pedig egy elit roma felsőoktatási intézmény. Ebben az intézményben egyrészt nagy hangsúlyt fektetnénk a nyelvoktatásra, másrészt olyan szakmák oktatására is, amelyekből most hiány van a cigányság körében, gondolok itt a mérnöki, a közgazdasági, illetve az orvosi pályára. Elsőre talán meglepő ötlet, de azt gondolom, a társadalmi különbségeket nem drága marketinggel, hanem felzárkóztató programokkal lehet eltüntetni.

Demokrata – **Bándy Péter**
XVI. évf. 5. sz. 2012.02.01.

Járóka Lívia Redinget az uniós jog betartatására, Kroest a tények tiszteletére kérte

Járóka Lívia sajtóközleménye

Járóka Lívia fideszes EP-képviselő _Viviane Reding_gel, az Európai Bizottság alelnökével az Európai Unió romastratégiájának tagállami végrehajtásáról folytatott megbeszélést. A találkozó során Járóka felhívta a biztos figyelmét a Szlovák Nemzeti Párt gyűlöletkeltő plakátkampányára. A képviselő a héten korábban levélben fordult _Neelie Kroes_ digitális és médiaügyekért felelős biztoshoz is, az Európai Parlament Magyarországról szóló szakbizottsági meghallgatásán elhangzott kijelentéseivel kapcsolatban.

Járóka Lívia fideszes európai parlamenti képviselő megbeszélést folytatott Viviane Redinggel, az Európai Bizottság alelnökével és igazságügyért, alapvető jogokért és állampolgári ügyekért felelős biztosával az Európai Roma Stratégia végrehajtásáról. A magyar soros elnökség alatt tavaly júliusban elfogadott és jelentős mértékben az Európai Parlament Járóka által készített jelentésére támaszkodó keretstratégia megkövetelte a tagállamoktól, hogy nemzeti integrációs stratégiájukat tavaly év végéig nyújtsák be Brüsszelnek. A tagállamok négy kivétellel eleget is tettek ennek a követelménynek. Járóka és Reding egyetértettek abban, hogy a mulasztó tagállamokat határozottan fel kell hívni a pótlásra, és hogy a nemzeti tervek értékelése tekintetében döntő jelentőségű lesz a Bizottság tavaszra tervezett közleménye. Ez fogja ugyanis meghatározni az éves jelentések mércéjét, így a dokumentumnak a tervek megvalósíthatóságára, pénzügyi megalapozottságára és ellenőrzésére kell a hangsúlyt fektetnie. Járóka a megbeszélésen felhívta továbbá a biztos figyelmét a Szlovák Nemzeti Párt magyar- és romaellenes plakátjaira, amelyek megsértik az Európai Alapjogi Karta 21. cikkének rendelkezéseit a megkülönböztetés tilalmáról. Mint ismeretes, a Ján Slota vezette párt országszerte „Meddig fogunk még ráfizetni a cigányokra?", illetve „A Tátrától a Dunáig csak szlovákul!" feliratú óriásplakátokat helyezett el, amiért Berényi József, a Magyar Koalíció Pártjának elnöke és a párt három roma képviselője korábban már beadvánnyal fordultak a szlovák főügyészséghez.

Járóka Lívia a héten levélben fordult Neelie Kroes digitális és médiaügyekért felelős biztoshoz az Európai Parlament Állampolgári, Bel- és Igazságügyi Bizottságában tett múlt heti kijelentései kapcsán. Járóka kifogásolta, hogy a biztos egy meg nem nevezett forrásra hivatkozva azt állította: „Magyarországon mindennapos a kisebbségekkel szembeni hátrányos megkülönböztetés, az iskolai rasszizmus egyre nyíltabb és elfogadottabb, és sokan az erőszakos támadásoktól való félelemben élnek", mindezt a Fidesz-kormány demokratikus elkötelezettségéről és a magyarországi médiapluralizmusról szóló vita kontextusában. Járóka Lívia levelében hangsúlyozta: Megdöbbenéssel vette tudomásul, hogy a biztos ilyen súlyos vádakat fogalmaz meg anélkül, hogy akár a legcsekélyebb mértékben is megpróbálná azokat tényekkel és adatokkal bizonyítani, holott a meghallgatás elején maga a biztos jelezte, hogy aggodalmait tényekre és nem mítoszokra kívánja alapozni. Járóka etikátlannak nevezte az eljárást, hiszen bár a meghallgatás során lehetősége nyílt a magyar romák helyzetéről és a magyar kormány romaügyben tett lépéseiről beszélni, a biztos ezt követően megismételte az állításait, majd azt kérte, hogy ismeretlen forrásától információit később, nyugodtabb körülmények között vitassák meg. Így az ülést figyelemmel kísérő választópolgárok csak a vádakkal szembesültek, míg azok tényszerű cáfolatáról nem.

Strasbourg, 2012. február 16.

FELHÍVÁS

a Nemzeti Együttműködési Alap civil jelöltállítási rendszerében való részvételre

Azok a civil szervezetek, amelyek bejelentkeznek az NEA civil jelöltállítási rendszerébe, egy-egy képviselőjükön keresztül elektori gyűléseken választhatják meg a NEA Tanácsának és kollégiumainak civil delegált tagjait. Ezt az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény 71-72. §-ai, továbbá a Nemzeti Együttműködési Alappal kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 5/2012. (II.16) KIM rendelet (NEAr.) 20-24. §-ai, és a 34. §-a szabályozza. A civil jelöltállítási rendszerbe azok az országos (legalább hét megyére kiterjedő tartós tevékenység) vagy területi (helyi kiterjedést meghaladja, de nem éri el az országos szint követelményeit) hatókörű civil szervezetek jelentkezhetnek be és állíthatnak elektort, amelyek szándékukat e felhívásban meghatározott módon jelentik be.

Az elektori nyilvántartó rendszerben az érvényes bejelentkezéshez szükséges feltétel:

1. a civil szervezetnek rögzíteni kell a NEAr. 20. § (2) a)-g) pontjai szerinti adatokat, amely szükség esetén tartalmazza a civil szervezet által javasolt tanácsi, illetve kollégiumi tagjelölt életrajzát;

2. a civil szervezetnek rögzíteni kell a hatályos adatait tartalmazó, 30 napnál nem régebbi bírósági kivonatát;

3. a civil szervezetnek csatolni kell az elektori nyilvántartó rendszer által előállított, a NEAr. 20. § (2) a)–g) pontjai szerinti adatokat és a NEAr. 20. § (3) a)–d) pontjai szerinti nyilatkozatokat tartalmazó dokumentum – civil szervezet képviselője és az elektor, valamint két tanú által megfelelően aláírt – oldalhű digitális másolatát (minta: NEAr. 2. melléklete).

Az elektori nyilvántartó rendszer elektronikus elérhetősége:
www.civil.kormany.hu/elektor

A bejelentkezés határideje: 2012. március 17.

A határidőn túli bejelentkezések nem fogadhatók el. A jogszabályokban foglaltaknak megfelelő módon bejelentkezett civil szervezetek bejelentkezésük elfogadásáról, ezt követően az elektori gyűlés helyéről és idejéről értesítést kapnak a bejelentkezés során megjelölt elektronikus levélcímekre.

Felhívom a civil szervezetek figyelmét, hogy a Nemzeti Együttműködési Alap civil jelöltállítási rendszerében történő részvételük, csak a 2012. március 17. napjáig hiánytalanul teljesített bejelentkezés elfogadását követően lehetséges.

További információ kérhető
a Wekerle Sándor Alapkezelő Ügyfélszolgálatától
a 06-1-301-3200 telefonszámon
és az info@wekerle.gov.hu e-mail-címen.

A civil jelöltállítási rendszerrel kapcsolatos információk folyamatosan elérhetőek
a www.civil.kormany.hu-n is.

Budapest, 2012. február 16.

Dr. Navracsics Tibor sk.
közigazgatási és igazságügyi miniszter

BIZALOM ÉS MUNKA

Komplex program Szolnokon

Bizalom és munka címmel a mélyszegénységben élő családok számára kitörési lehetőséget biztosító, 410 millió forintos összköltségvetésű komplex program elindult, ennek egyik mintaprogramja Szolnokon kerül megvalósításra. A konzorciumi megállapodást február 21-én írták alá.

A „Szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élők komplex lakhatási és képzéssel egybekötött munkaerő-piaci modellprogramja" munkacímet viselő projekt részeként a városban megvalósuló mintaprogram elindulása alkalmából rendezett eseményen ***Dr. Locsmándi Béla***, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium társadalmi felzárkózásért felelős államtitkárságának helyettes államtitkára, ***Dr. Köpeczi-Bócz Tamás***, a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiának. A programot helyi szinten az államtitkárság háttérintézménye, a Türr István Képző és Kutató Intézet valósítja meg. A szolnoki modell-projekt első szakaszában 25 család vesz részt. A komplex program részeként szociális-, közösségi programok, lakhatási és lakókörnyezeti körülmények javítása, foglalkoztatottság javítása, munkaerő-piaci reintegrációs-, felzárkóztató-, és kompetencia fejlesztő

Türr István Képző és Kutató Intézet főigazgatója, valamint ***Farkas Flórián***, az Országos Roma Önkormányzat elnöke is részt vett.

A Szolnokon most induló programot a KIM Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkársága dolgozta ki, amely része az integrációt teljesen új alapokra helyező, tavaly év végen elfogadott képzés, valamint foglalkoztatásra alkalmassá tévő tréningek valósulnak meg.

Ezek közül egy kiemelt programelem, a lakhatási feltételek javítását célozza, amely a program második szakaszában valósul meg. Ebben a szakaszban tizenkettő családnak tud a program jelentős mentori és szakmai segítséggel hozzájárulni lakásaik felújításához. A gyakorlat centrikus, elsősorban építőipari képzéseknek köszönhetően a résztvevők többek között falazási, hőszigetelési, festési és mázolási munkák elvégzésére is képesek lesznek majd. A program a helyi adottságoknak megfelelően a fenntartható életmódot és fogyasztást szolgáló konyhakertművelést-, és kisállattartást népszerűsítő kezdeményezéssel is össze van kapcsolva.

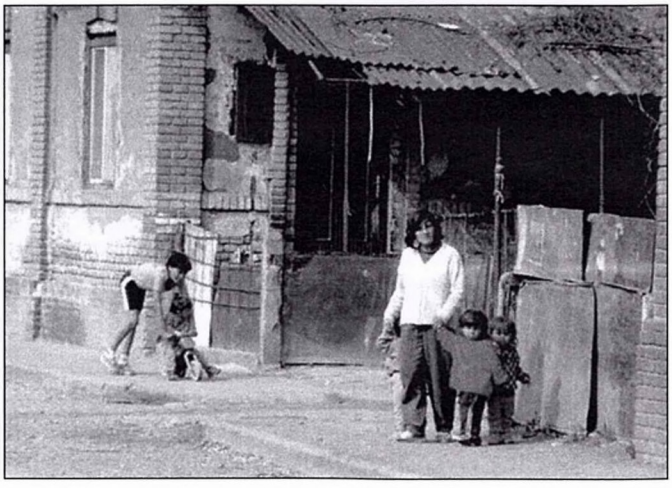

A program hosszú távú fenntarthatósága tekintetében Dr. Köpeczi-Bócz Tamás, a Türr István Képző és Kutató Intézet főigazgatója elmondta: „A program lényege, hogy a résztvevők saját magukon legyenek képe-

sek segíteni, amiben képzésekkel, munkalehetőséggel támogatjuk őket". Hozzátette, hogy "a széles körű konzorciumi együttműködés célja nem önmagában az

- Baranya megyei kistelepülések: Komló, Vajszló környéke
- Nyíregyháza: Huszártelep, Keleti lakótelep

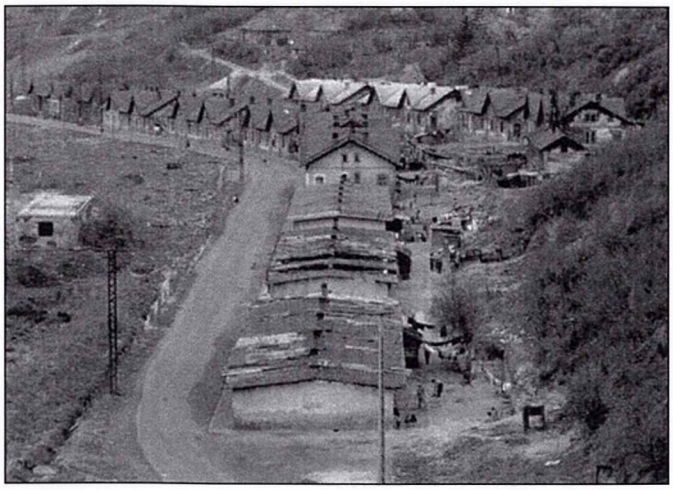

épületek felújítása, hanem új életlehetőségek és életkörülmények kialakítása. A képzés itt nem cél, hanem eszköz, továbbá a program komplexitását jól mutatja, hogy középpontban itt az egész család áll" – tette hozzá a főigazgató.

A projekt célja, hogy az érintett településeken 2012. június 30-i programzárással minél szélesebb érdekközösség jöjjön létre, amely minél több érintettet von be a megvalósításba. A munka „settlement típusú szociális munkával" valósul meg,

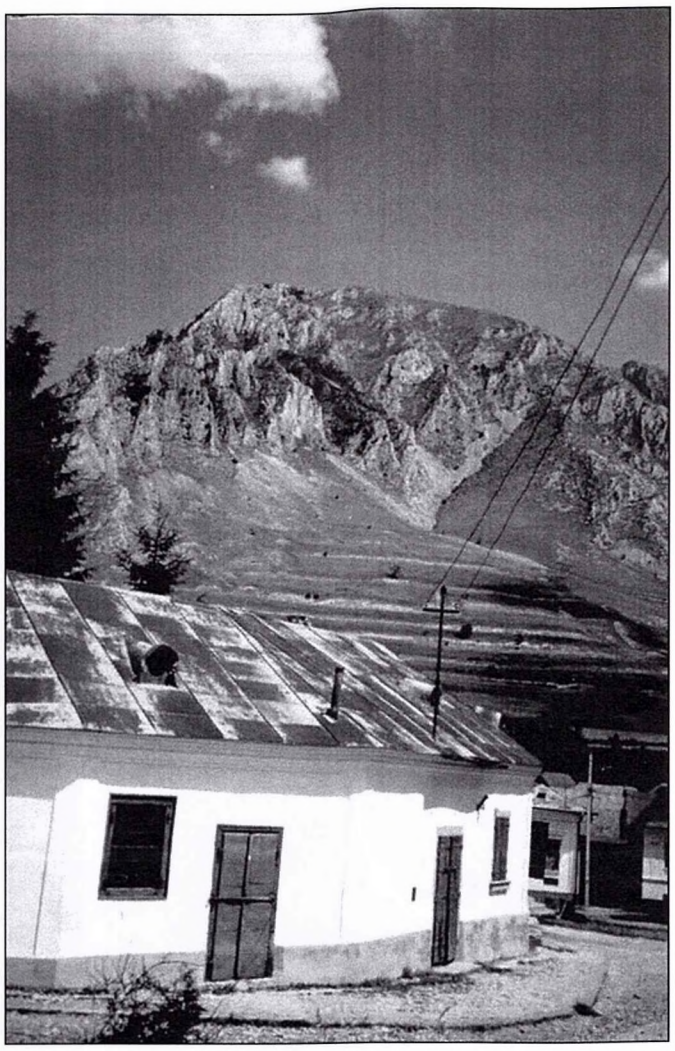

A hazai forrásból finanszírozott programok 410 millió forintos költségvetéssel valósulnak meg.

Helyszínek:

- Ózd: Velencetelep és Hétes-telep
- Tiszaroff és Szolnok – Motor utca

amely azt jelenti, hogy a telepekre érkező szakemberek beépülnek a közösség életébe, a bizalmi viszony kialakítása után pedig együttműködve vonják be a résztvevőket a társadalmi integrációs program megvalósításába.

A szolnoki konzorciumi megállapodás aláírása a legszélesebb körű együttműködésben történt. A megállapodás aláírói: Farkas Flórián, az Országos Roma Önkormányzat elnöke, Dr. Köpeczi-Bócz Tamás főigazgató, Türr István Képző és Kutató Intézet; Szalay Ferenc polgármester, Szolnok Megyei Jogú Város Önkormányzata; Kozák Ferenc elnök, Szolnok Megyei Jogú Város Roma Nemzetiségi Önkormányzat; Mohácsi Andrea igazgató, Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása Humán Szolgáltató Központ; Andrási Imre ügyvezető igazgató, SZOLLAK Vagyonkezelő Korlátolt Felelősségű Társaság; Csatári István vezérigazgató, Szolnoki Városfejlesztő Zrt.

ME

Roma képek hirdetésekben

Otthon gazdát keres – Roma képek hirdetésekben

Irmeli Huhtala finn fotóművész kiállítása Budapesten

Mi történik az ingatlan értékével, ha roma szerepel egy ingatlanügynökség reklámfelületén? Mi történik egy autót reklámozó plakát esetében? Megnyugtató-e számunkra, ha megtakarításunkat olyan ingatlanalapba tesszük, amelynek imagében egy roma asszony szerepel? A finn fotóművész, ***Irmeli Huhtala*** „ál" hirdetései megkérdőjelezik a romákról kialakult sztereotip képeket, és egysíkú hirdetéseinket új kritikai szemléletmóddal közelítik meg.

A romák Finnország legrégebbi etnikai kisebbsége. Ennek ellenére ritkán láthatjuk őket a médiában. Még ennél is ritkábban találhatunk romákat ábrázoló képeket állami gyűjteményekben, bélyegeken, képeslapokon vagy hirdetésekben. Vásárlói célcsoportként a romák egy apró kisebbség, de láthatatlanságuk a hirdetésekben ennél tágabb jelentést hordoz. A körülöttünk lévő vizuális kultúra egy semleges modellt épít körénk kizárva azokat, akik a társadalom szélén élnek.

Milyen lehet a romák számára egy olyan társadalomban élni, amelynek fogyasztói kultúrája a többségi társadalmat célozza meg? Irmeli Huhtala „ál" reklámképei a többségi társadalom attitűdjeit szegezik a falra. Az „ál" reklámfelületek célja, hogy elgondolkoztassanak arról, hogyan szemléljük a bennünket körülvevő világot, valamint hogy új gondolkodási modellt adjon arról, hogyan nézhetjük más szemmel a reklámokat.

A kiállítás megnyitója: 2012. március 27. 17:30 óra

A megnyitón köszöntőt mond ***Jari Vilén*** finn nagykövet, közreműködik Irmeli Huhtala fotóművész.

A fotókiállítás 2012. március 27.–április 10. között tekinthető meg (hétfő–péntek 9:00–18:00) a Kesztyűgyár Közösségi Házban, a Budapest, Mátyás tér 15 szám alatt.

Desert Slide (India)

2012. március 13. 19:30–21:30

Fesztivál Színház

Közreműködik: Vishwa Mohan Bhatt – Mohan Veena, Prithviraj Suresh Mishra – tablas (tabla), Anwar Khan Manganiar – singer (ének), Gazi Khan Barna – kartâl, Feiruz Khan Manghaniyar – dholak, Ghewar Khan Manghaniyar – kamanchiya.

A Desert Slide az egykori Ravi Shankar-tanítvány, a slide-gitár virtuóz Vishwa Mohan Bhatt legújabb projektje, aki Ry Cooderrel együtt nyert Grammy díjat 1994-ben megjelent közös lemezükért. Bhatt, akit csaknem 2 évtizede a legjelentősebb indiai zenészek között tartanak számon, szólistaként és közreműködőként is rendszeresen ad koncerteket világszerte.

A 2010-es Womexen – a műfaj elsőszámú seregszemléjén – hatalmas sikert elérő zenekar a tradicionális rajasthani cigányzenét ötvözi a slide-gitár sajátos hangzásával, ezáltal stabil hidat képezve a hagyományos indiai muzsika és a nyugati füleknek is befogadhatóbb pszichedelikus hangzások között. Mindezt egyrészt úgy, hogy ez a 19 húros hibrid hangszer, amelyet a slide-gitárból kifejlesztve Mohan Veenának nevezett el megalkotója, Vishwa Mohan Bhatt, mára teljesen beépült a tradicionális indiai hangszerek közé – azért is, mert közel áll a hangja a szitárhoz –, másrészt pedig a zene egésze is a hagyományokhoz igazodik, mégis minden ízében korszerű. (Az indiai Debashis Bhattacharya gitárostól ismerhetünk remek példákat hasonló zenére, például hazánkban is terjesztett lemezein, a legjobban sikerült albumán pedig a világutazó hawaii slide-gitáros Bob Brozman a partnere, az új stílust kezdi tehát komolyan venni a világzenei színtér.)

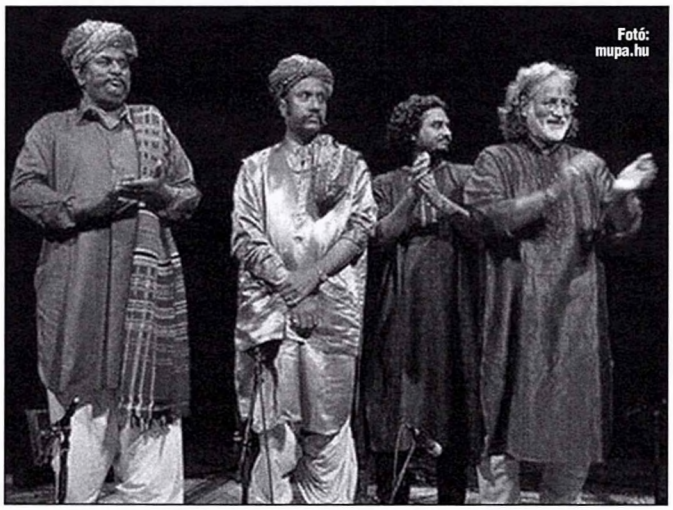
Fotó: mupa.hu

A Desert Slide-ban a vokális-dholos-tablás kíséretről pedig nem kisebb név gondoskodik, mint a rajasthani zene egyik ászai, a Divana Rajasthan, akik mondhatni alapból hozzák a katartikus, eksztatikus csúcspontokat, de az emelkedett állapot fenntartásának is mesterei. Művészi hitvallásáról Vishwa Mohan Bhatt ezt mondja: „A zene nyelvét Isten teremtette az emberiség javára. Számomra a zene a médium Istennel kommunikálni".

A könyvek szeretete

Amikor olvasunk egy könyvet, újra láthatjuk a szülőfalunkat körülölelő tájakat, ismeretlen emberek bőrébe bújhatunk, izgulhatunk a hősért, mi is megvívhatunk az ellenséggel.

Ön is szeret olvasni? Az alábbi könyvek számos témát érintenek. Kultúrák találkozása ez, legyen szó zenéről, hagyományról, meséről...

Magyar cigányok – Túlélők vallanak

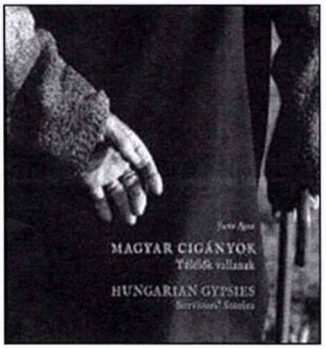

„Kirekesztés, elfelejtés, letagadás, megfosztottság – csupa szenvedés. Persze, az élet ennél gazdagabb. A cigányok kultúrája sokféle művészi tehetség – zene, tánc, mese, képzőművészet – lenyomata is, a másoknál már szokatlan családi összetartás, szolidaritás is, a korlátlan gyerekszeretet, a zavartalan életöröm is. És mégis, a nyomorúság ma nyomasztóbb, mint talán bármikor. ***Rona Jutka*** ebben az új helyzetben találkozott cigányokkal – amikor a nehezen felvett civilizációs páncél épp elpattanóban van. A csoda az, hogy mégis elfogadták Jutka érdeklődését és együttérzését, és elmesélték a mélyen eltemetett múltat.

Rona Jutka könyve nemcsak a holokauszt emlékeztetője, hanem orvosság a gyűlölet ellen is. Kívánom, hogy sokan megértsék ezt a kettős szándékot." ***(Ferge Zsuzsa)***

Cigány népmesék

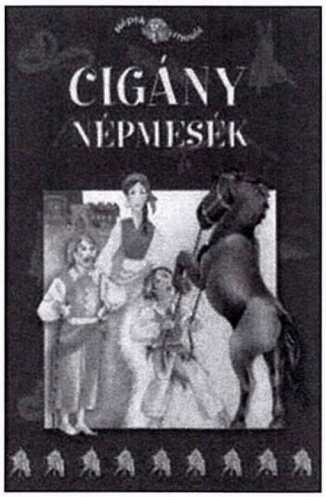

Különleges barangolásra hívjuk az olvasót a cigány népmesék, mondák varázslatos, sokunk számára ismeretlen világába. A kötet az egykor híres és megbecsült cigány mesemondók élvezetes stílusát idézi.

A Cigány népmesék szerzője ***Rostás-Farkas György***.

Vigyázz, a Kata harap

Ebben az egyedülálló regényben az Olvasó megismerkedhet a már-már lassan feledésbe merülő „varázslatos hatvanas évek" cigánysorának eseményekben gazdag életével, valamint az akkori és ottani leggyakoribb szokásokkal.

A Vigyázz, a Kata harap szerzője ***Wharga Attila***.

Az utolsó padban

Kati mezítláb, bokáig érő rózsás-fodros szoknyában, szakadt háncsszatyorral a kezében érkezik új osztályába. A vidéki kislány az iskolaév kezdete után költözik Pestre, ismeretlen városba, idegen lakásba, új iskolába. Vajon hogyan fogadja az osztály? Az utolsó padba száműzött, sokat csúfolt cigánylány vadócnak, szétszórtnak és rendetlennek tűnik a gyerekek között, pedig otthon ő látja el a háztartást. Lassanként az is kiderül róla, hogy jószívű és segítőkész, így végül befogadja az osztály, és tanárai szeretetét is elnyeri. ***Halasi Mária*** kedves humorú, melegszívű regénye abban a korban íródott, amikor sokan úgy gondolták, hogy Kati gondjai hamarosan megoldódnak.

Cigány zenészek albuma

Markó Miklós (1865–1933), a Rozsnyón született zenekritikus és újságíró 1896-ban megjelent művének hasonmás kiadását nyújtja át a Kiadó az Olvasónak. A cigányzenészek a „Gothai Alamanchjának" is tekinthető e kiadvány, melyben a nagy zenészdinasztiák pontos adatokkal ellátott, olvasmányosan megírt történetei olvashatók. Ez a zene-, család- és kultúrtörténeti mű remélhetőleg minden érdeklődőhöz és érdekelthez eljut, így szolgálván a sokszínű, sokrétegű magyar kultúra ügyét.

Pillantás a cigányzenére

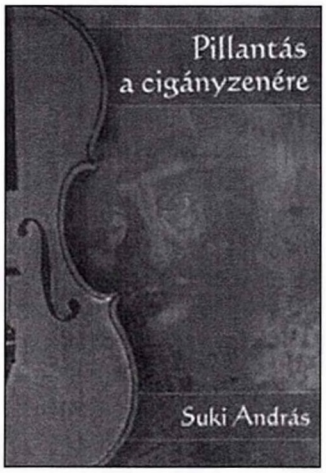

„1981-ben születtem Budapesten muzsikuscsalád sarjaként. Édesapám, akitől a cigányzene iránti szeretetemet kaptam, prímás; jelenleg a 100 Tagú Cigányzenekar koncertmestere, valamint a Talentum Művészeti Iskola zenetagozat vezetője. Eleinte természetesnek tűnt, hogy folytatva a családi vonalat, belőlem is cigánymuzsikus lesz, de édesanyám korán bevezetett a klasszikus zene világába. Ez végül annyira elvarázsolt, hogy 5 évesen elhatároztam, lemondok a prímáséletről, és inkább zongoraművész leszek. Így pályám egyenesen a Zeneakadémiáig vezetett, ahol 2005-ben diplomáztam, Dráfi Kálmán tanár úr osztályában. Azóta a Talentum Művészeti Iskolában fiatal roma gyerekeket tanítok klasszikus zongorára. A cigányzene családom révén mindig is szerves részét képezte az életemnek. Az utóbbi évtizedeket nézve úgy tűnik, hanyatlóban van; ami azt jelenti, hogy a magyar kultúra egy óriási szeletét kezdjük elveszíteni. Ha nem ápoljuk ezt a világon egyedülálló műfajt, akkor lassan teljesen ki fog halni, vagy csak némi nosztalgikus emlék marad belőle egy letűnt kor maradványaként. Ezzel a kis könyvvel némi betekintést kívánok nyújtani az érdeklődőknek, arról hogy mi is az, amit egyszerűen csak cigányzenének hívunk." (***Suki András***)

„Suki András Pillantás a cigányzenére című könyve részletes és színes információkkal szolgál a cigányok zenéjéről és kulturális fejlődéséről, a kezdetektől egészen napjaink aktuális eseményeit átfogva." ***(Dráfi Kálmán)***

Szintik és romák a náci rendszer idején

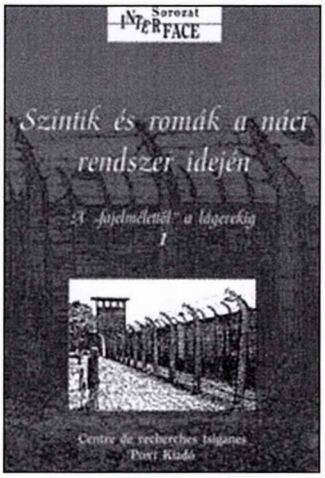

„Noha még mindig töredékesek a cigányüldözés céljaival és következményeivel foglalkozó tanulmányok, ez a több kötetes kollektív munka első ízben próbál meg átfogó képet adni az eddig megszerzett ismeretekről, olyan szerzők részvételével, akik a hajdani megszállt vagy csatlós európai országokból származnak. E nemzetközi közreműködés lehetővé tette a közös munkát, de ez nem jelenti azt, hogy minden egyes területről módszeres és teljes leírást adnánk a cigányok megsemmisítéséről. Azon kívül, hogy ennek a pedagógiai célú sorozatnak a keretei ezt nem is teszik lehetővé, meggyőzőbbnek tűnt számunkra, ha a példaszerű helyzetekből kiindulva világítjuk meg a kirekesztés és megsemmisítés folyamatának különféle szakaszait, amelyeket a Harmadik Birodalom fajinak nevezett áldozatainak kellett elviselniük. Ez a munka tehát inkább az üldöztetések összefüggéseinek sokoldalú bemutatásával próbálkozik, ahelyett hogy másodkézből származó, nehezen ellenőrizhető forrásokat gyűjtene össze..." A párizsi Roma Kutatóközpont nemzetközi programjának keretében megjelenő kötetek a kutatás mai szintjén elérhető teljességre törekednek. Az első kötet témája a nácik cigányellenes politikája, ennek előzményei, elvei és hatásai, az internálás, a deportálás és a népirtás. ***Frank Sparing*** és ***Karola Fings*** eddig még feltáratlan levéltári kutatások alapján végzett munkája új megvilágításba helyezte a koncentrációs és megsemmisítő táborokba deportált romák helyzetének különféle aspektusait.

Kedves Olvasónk!

Bizonyára Ön is olvasott már olyan könyvet, amely maradandó élményt jelentett az Ön számára. Ha szeretné másoknak is ajánlani, szívesen várjuk levelét. Ossza meg gondolatait, érzéseit, azt, hogy milyen emlékek jutottak az eszébe a könyv olvasása közben. Írja le, miért ajánlja a könyvet másoknak is.

Várjuk levelét szerkesztőségünk címére!

A cigány nyelv modern nyelvé válásának lehetőségei (1. rész)

Tanulmányom több szempontból is normaszegő, mivel megpróbál szakítani a nyelvtudomány néhány hagyományával. Szándékom, hogy a hazai romológiai-nyelvészeti kutatásokat és a kialakult diskurzust egy tágabb, európai kontextusba helyezzem, s így próbáljam meg kijelölni a jövő feladatait.

A hazai kutatók többsége egy romológiával is foglalkozó referátum keretében két nevet említ: *Vekerdi Józsefné* és *Réger Zsolt*. Kérem, engedjék meg nekem, hogy szakítsak ezzel az előképpel. Minden szakmai és emberi tiszteletem a fentebb említett két nagy nyelvészé, de a problémák felvetése és a nyelvtudomány újabb kérdései arra kényszerítenek, hogy a két nagy elől által kijelölt biztonságos és kitaposott ösvényről letérve, a modern élet kihívásainak megfelelő új paradigmákat keressek.

A hazai romológusok az utóbbi két évtizedben több okból sem kerülhettek be a nemzetközi tudományos élet vérkeringésébe, s ez elsősorban nyelvészeinkre igaz. A tudatos, ésszerű nyelvi fejlesztés és tervezés problémái és az ezt követő polémiák napjainkban azonban megkerülhetetlenné váltak.

A cigány nyelv egyelőre fáziskésésben van, összehasonlítva a többi, szerencsésebb helyzetben lévő indoeurópai nyelvvel. Jelenleg abban a szerepkörben látjuk, mint az európai polgárosodás, majd később a romantika korszakában felfedezett nemzeti nyelveket, amikor a adott nyelvet beszélő közösség úgy döntött: megtartja anyanyelvét, érzelmileg kötődik hozzá, s szoros nyelvi-politikai érdekei fűződnek a fejlesztéséhe, mivel ez képzi a nép (nemzet) öndefiníciójának egyik lényegi elmét, s identitásának legfontosabb alapját. Ehhez a romantikus felhanghoz társul a cigány

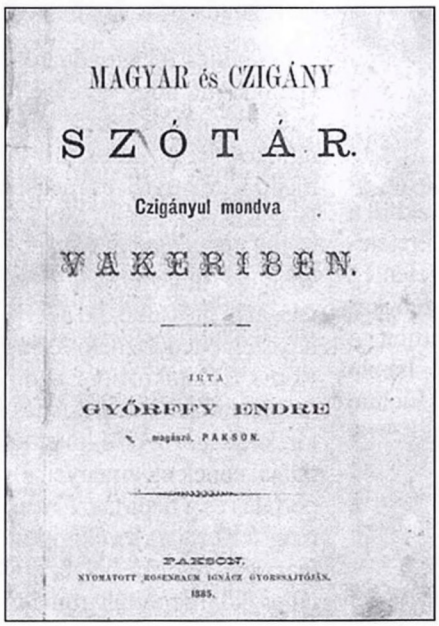
MAGYAR és CZIGÁNY

SZÓTÁR.

Czigányul mondva

VAKERIBEN.

ÍRTA

GYŐRFFY ENDRE

magyaró. PAKSON.

PAKSON,

NYOMATOTT ROSENBAUM IGNÁCZ GYORSSAJTÓJÁN.

1885.

nyelv megújításának, fejlesztésének társadalmi kényszere, s a technikai társadalom által felgyorsított tempó, amelyet a nyelvet beszélő közösségnek néhány éven belül produkálni kell, különben a cigány nyelv megőrzésére tett kísérletek kudarcot vallanak, s felmerül a *Claude Hagége* által többször is vázolt nyelvhalál víziója. Emiatt minden kísérlet fontos, amely a cigány nyelv megőrzését, fejlesztését célozza meg, ugyanakkor lényeges kérdés a hogyan, ami egy nyelv további fejlődésének irányait jelentősen befolyásolhatja.

Társadalmi-tudományos közéletünket áthatják napjainkban a polémiák, diskurzusok, amelyek egyébként elkerülhetetlenek az adott helyzetben: a cél az, hogy a cigányság által beszélt idiómákból egy, a széles társadalmi rétegek által is érthető, tudatosan megtervezett, gondosan kigyomlált és ápolt, a technikai társadalom igényeinek is megfelelő modern nyelv legyen.

A roma csoportokra összefoglalóan jellemző, a társadalmi elszigeteltség, a nagyfokú mobilitás, a többnyelvűség, valamint az irodalmi és nyelvi normatív tradíció hiánya.

A hazai és külföldi szerzők álláspontja megegyezik abban, hogy az európai romák valószínűleg az indiai domok leszármazottjai. Az indiai eredetre nyelvészeti bizonyítékaink vannak: *Milena Hübschmannová*, *Ian Hancock* és *George A. Grierson* tollából. A romák részei egy olyan szocio-gazdasági kasztnak, akik a Közel-Keletről, Kisázsiából érkeztek Európába, ahol számos gazdasági lehetőség előnyét képesek voltak felismerni és kihasználni.

A nomadizáló roma csoportokkal kapcsolatos eddigi legmegbízhatóbb paradigmákat nyelvészek alkották.

A nyelvészeti kutatások eredményeként a szakemberek – *Norbert Boretzky, Peter Bakker és Yaron Matras* személyében – több szinten is előreléptek, ami új perspektívákat nyithat meg a hazai kutatók számára is. A kreol nyelveket vizsgáló nyelvészek többször megemlítik, hogy a kreol és a pidzsin nyelvek összefonódnak a sötét bőrszínnel és az alacsony társadalmi státuszszal. A romani (cigány) nyelv helyzete meglehetősen hasonló a volt gyarmati népek beszélt és használt pidzsinek és kreolok nyelvi státuszához.

A pidzsin egy olyan kommunikációs rendszer, amelyet a közös nyelvi háttérrel nem rendelkező csoportok fejlesztettek ki, kereskedelmi és egyéb kapcsolatok céljából. A pidzsineket korábban ideiglenes, keverék vagy marginális nyelveknek nevezték. Korlátozott szókincs és lecsupaszított nyelvi szerkezetek jellemzik, feltűnő a

ragozási rendszerek csökkent szerepe.

„A pidzsin nem szétesö nyelv, nem gyermekgügyögés, lustaság, leromlás, kezdetleges gondolkodás vagy szellemi visszamaradottság eredménye. Épp ellenkezőleg, a pidzsinek a természetes nyelvek kreatív adaptációi, sajátos szerkezettel és szabályokkal. A kreol olyan pidzsin nyelv, amely egy közösség anyanyelvévé vált.

A kreol nyelvek kutatása a nyelvészek számára azért fontos, mert ezek kutatása jelentős mértében hozzájárult a természetes nyelvek struktúráinak megértéséhez, így a nyelvi univerzálék átfogóbb megismeréséhez.

Norbert Boretzky világos foglalatát adja a cigány nyelvek és dialektusok általános karakterisztikájának. Több tanulmányában is megjegyzi, hogy Európa ás Ázsia cigány törzsei nyelvtörténeti szempontból két világosan elkülöníthető nyelvtípusra tagolódnak.

I. típus: konzervatív romani

Széles körben terjedt el, ezt ismerjük és definiáljuk cigány nyelvként. Jelentős mértékben felismerhető rajta az indiai eredet. Az alapszókincs egy meghatározó része az óind nyelvre vezethető vissza, s ezzel párhuzamosan mutat azonosságokat az új indoárja nyelvekkel. A morfológiai szerkezetek és a szuffixumok az indiai nyelvekből származnak. A hindivel és más indoárja nyelvekkel való összehasonlítása strukturális azonosságok egész sorát bizonyítja. Különösen érdekes, hogy az ebbe a csoportba tartozó európai cigány dialektusok és nyelvkeveredések és az évszázados törzsi izoláció, valamint a kontakt nyelvi hatások miatt nem estek szét, sőt, a megértés a különböző törzsek között nagy százalékban biztosított. E csoport nyelvei az indogermán hangváltozások késői formáit viselik magukon.

A konzervatív romani nyelvtípushoz tartozó cigány dialektusok a masszív lexikális kölcsönzések és átvételek ellenére nem estek ki az indogermán nyelvek keretéből, és a régi grammatikai formák közül bizonyíthatóan kevesebbet felejtette el, mint az angol. Nyelvészetileg nem ismert olyan érv, amely ezt a típust kreol nyelvként definiálná.

II. típus: para-romani

A para-romani kutatása új távlatokat nyithat a nyelvtudomány modern kérdésfeltevései számára. A korai indogermán nyelvi struktúrák több rétege is világosan felfedezhető ezekben a nyelvi képződményekben. A legújabb kutatások irányát az szabhatja meg, hogy a para-romani a természetes és mesterséges nyelvek határmezsgyéjén áll, így információkat szerezhetünk a nyelvek egymáshoz való viszonyáról, továbbá új fókuszpontokat fedezhetünk fel a nyelvi univerzálék vizsgálata során.

Az évszázadok során Nyugat-Európába került egyes cigány törzseknél a belső kommunikáció átadta a helyét a nyelv elsődleges funkciójának: a fejlett, indiai eredetű nyelv megszűnt. Ehelyett keletkezett egy egymásba fonódott kontakt variáns, amely szókincsét elsődlegesen a romaniból veszi át, de a grammatikai struktúrák az ún. átadó nyelvekből származnak. Ezek a nyelvi folyamatok feltételezik az állandó társadalmi izolációt.

Az élő grammatikai struktúrák felszívása mellett jellemző még, hogy különböző csoportok szókészletét is abszorbeálja. Boretzky e tényezők miatt 1998-ban azt írja, hogy ez a romani lexikailag romlott, grammatikailag parazita.

Boretzky ezt a direkt tudatos átvételek miatt gondolja, a modern nyelvtudomány azonban nem ismer „parazita" és „fejletlen" nyelveket. Minden nyelv, mivel egy nyelvközösség számára megfelelően működő rendszer, lefedi a világról tudott és alkotott valamennyi ismeretet, az ilyen nyelv – ha a közösség megfogalmazza és szükségét érzi – tudatosan fejleszthető, nyelvileg tervezhető. A kevés beszélőt felmutató „kis" nyelvek épp olyan értékesek és fontosak a nyelvészek számára, mint a szerencsésebb helyzetben lévő, ún. „nagy" nyelvek.

A II. típust képviselő anglo-romani, örmény-romani és skandináv-romani egymástól függetlenül, különböző földrajzi térségekben alakult ki, mégis egy specifikus egységet képvisel. Ez az egység nem a konkrét struktúrákon alapul: a fogadó ország nyelvéhez való viszony jellemzi. Ennek a típusnak az alábbi ismertetőjegyeit állapíthatjuk meg:

A hozott szókincs viszonylagos egységben marad, a kontaktnyelvből való átvétel minimális.

A kontaktnyelv grammatikáját szinte a maga teljességében átveszi, nemcsak a kategóriákat, hanem a kötött grammatikai morfémákat, szintaktikai szabályokat is. Ezen nyelvek strukturális egysége tehát relatív, az átadó nyelvhez való viszony jellemzi. A fentebb említett cigány nyelv, mint paranyelv megtalálható Örményországban, Spanyolországban és néhány más földrajzi térségben. Az arli dialektusról részletes nyelvészeti elemzés is megjelent.

A paranyelvek erős nyelvi interferenciák hatására létrejött nyelvi komplexumok, mégsem sorolhatjuk őket a kreol nyelvek közé. A PK-nyelvek (pidzsin-kreol nyelvek) tipikus esetben európai és bennszülött nyelvek kapcsolatából fejlődnek ki. A kommunikációból eredő szükség hívta életre ezeket a nyelveket. A pidzsinek először a kontaktnyelv funkcióit vették át, és csupán a kreolba való átmenet után szélesedett ki a funkciójuk.

A cigány nyelvek II. típusának kialakulása, fejlődése máig rejtély a kutatók előtt. Boretzky megpróbált hipotetikus magyarázattal szolgálni, de a konkrét bizonyíték még várat magára. Többen úgy találják, hogy a pidzsin-kreol nyelvek hasonló utat jártak be.

Hegyi Ildikó
Cigány Néprajzi Tanulmányok 12.
117-122.
Magyar Néprajzi Társaság (2003)

– folytatjuk –

A sasfiú meséje (2. rész)

– Ó, Istenem! Hát ez az én fiam lenne? Az a csúnya, amelyik volt? Biztos van valami kuruzs közben, most hát visszaváltozott. Akkor már persze nem gondolkozott hintón, hanem karon fogta a fiát, s úgy vitte a városon végig, s a rezesbanda ment előttetek.

Egyszer-kétszer elkísérte a fiát. Akkor azt mondja neki:

– Na, édes fiam! Most már tudod, hová kell menni.

– Tudom, édesapám. Tudom már, hová kell menni.

A fiú ezután egyedül indult az iskolába. De nem az iskolába ment, hanem bement a városba, a főtérre. Nézte a kirakatokat. S összetört mindent. Kivett onnan mindent az ablakból. Fele királyság már odalett a királynak, olyan nagy kárt csinált.

Hazajön a király, s mondja a feleségének:

– A te fiad belőlem koldust csinál. Vedd tudomásul, még hátra van egy napja, hogy befejezze az iskoláját. Holnap délben, amikor beteszi a lábát az udvarra, ahogyan belépik, mindjárt főbe lövöm.

Na, most már mind sírt az édesanyja. Azelőtt, hogy meg kellett szülje, most meg azért, hogy ha már megszületett, meg kell, ölje.

– Hallgass ide, fiam! Van ott a havasokban háromszázötven tolvaj, akik nekünk lopnak, s minden három hónapban jönnek elszámolni hozzánk. Né, mit gondoltam: Ha már éppen olyan tolvaj, amikor hazajön az iskolából, ültesd fel a kocsira, s vidd a havasokba, ott add át a fővezérnek, legyen belőle akkora rabló, hogy több olyan ne legyen a világon.

– Abiza, jól mondod fiam! Na, ezzel megmentette a fia életit. – Amikor hazajön, már ebédet se főzzél számára, hanem mindjárt üljön fel a kocsiba, s viszem is.

Jó! Alig teszi be a lábát a fiú az udvarra, már a kocsi meg volt fordulva, felültek ketten az apjával, s indultak is ki. A rablók fővezére künt volt a sziklán távcsővel a nyakában. S néz. Hát látja, hogy menyen a király másodmagával. Ő gyorsan leszalad, s összegyűjti mind a tolvajokat.

– Jön a király! De nem egyedül. Még van valaki vele. Nem tudom, leány vagy fiú. Sorakozzatok, s adjuk le a raportot.

De azt mondja a király:

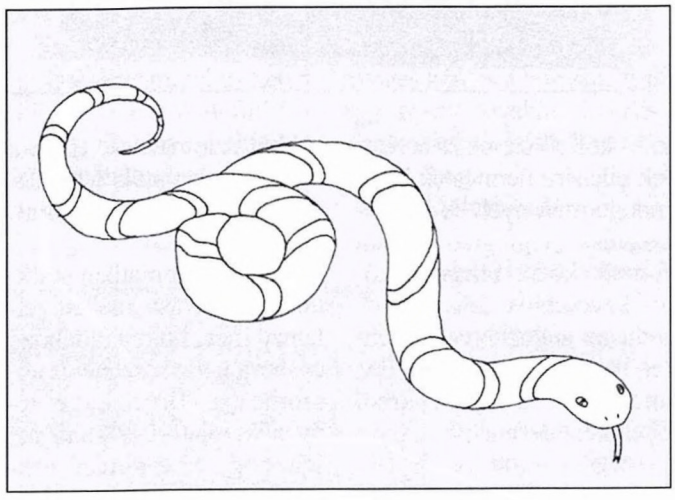

– Nem azért jöttem most, hogy elszámoljak veletek. Látod ezt a fiút? Na, ezt a fiút itt hagyom nektek három évre. De ha nem fogod úgy kitanítani, hogy még többet tudjon, mint te, vedd tudomásul, hogy lefejezlek.

– Királyatyám, ez a fiú ki?

– Ez az én fiam.

– Pontosan a fiát akarja rablónak?

– Igen, rablónak akarom.

– Jól van, királyatyám! Meg fogja tanulni a rablóságot.

Otthagyja a fiút a király, megfordul a kocsival, és megy hazafelé. Na, most a fiú ott maradt. Azt mondja neki a fővezér:

– Hallgassatok ide: holnap vasárnap. Kiviszünk oda egy asztalt, széket, s irkát, s ceruzát a kezibe. S hogy műk mutassuk meg előtte, hogy törünk és hogy lopunk. S ő írjon fel mindent, s jegyezze meg magának.

– Jól van! Nagyon helyes!

Úgy is lett. Vasárnap reggel kiviszik a kicsi asztalt, széket, irkát neki, mindent. Nekifognak ott az egészen, és mutassák, hogy törnek, s hogy lopnak. Hát a fiú csak néz, nézi. De nem pontál semmit. Nem pontál semmit! Egyszer csak kinéz, s a kapu irányában meglát egy asszonyt. És akkor nevet egyet.

Megálltak az egészen, hogy miért nevet a királyfi. Kérdi tőle a fővezér:

– Te, királyfiú, miért kacagtál? Amikor engem még senki le nem kacagott. És te miért kacagtál?

Akkor azt mondja nekik:

– Hát, ti mit csináltok? Játszotok?

– Hát, te nem pontáltál semmit?

– Mit, hogy pontáljak? Ez! Ti tolvajok vagytok?

– Hát, persze!

– Na, ne mondjátok, hogy tolvajok vagytok. Akkor lesztek azok, amikor – ott né, látjátok, menyen az az asszony csecsemővel, és észrevétlenül ellopjátok tőle a gyermeket.

– Nahát! Ilyesmit nem hallottam, amióta vagyok, pedig százötven éve én tolvajfővezér vagyok, de ilyesmit nem hallottam. Se te megtennéd ezt, királyfi?

– Én meg.

– Na, hallgass ide. Háromszázötvenen vagyunk. Csináljunk egy szerződést mind a háromszázötvenen. Odasorakoztatom mind a háromszázötvenet ahhoz a vasbutykóhoz. Én leszek a legelső. Ha te ezt megteszed, a mi fejünket vágd le mind fejszével.

Na, öt perc alatt megcsinálják a szerződést. Akkor vette magát a fiú, és elmegy az asszony előtt. És úgy ellopta a gyermeket az asszony karjából, hogy észrevétlenül! Amikor hozta a gyermeket a tenyerén, az még csak nem is sírt. Odaadta a fővezérnek, megmutatta. Utána pedig visszavitte az asszonynak, s még adott neki három marék aranyat a zsebiből, és megajándékozta vele az asszonyt. Az asszony csak nézi nagy szemmel:

– Miért ád nekem annyi pénzt?

– Fogja csak, s menjen dolgára!

Az asszony megköszönte, s el-

ment. Ő pedig sorakoztatta a rablókat a butykóhoz. Ő maradt leghátul, a fővezér.

Azt mondja neki a királyfiú:

– Hallgass ide, te fővezér! Itt a szerződés, te vagy az első.

– Akarom látni, milyen vitéz vagy, hogy tudod lefejezni őket.

– Nem! Tessék csak előrelépni!

A fővezér akkor előrelépett, s odatette a nyakát. Amikor a királyfiú kihúzta a kardját, hogy levágja a nyakát, akkor egyszerre elsötétedett, s megfenyegette a Nap. Akkor eszébe jutott, hogy igen nagy vétket venne magára. Visszatette a kardját, s azt mondotta:

– Na, öreg, mán túl fel vagytok tőlem szabadulva.

Nagyon megörvendtek a rablók. Nekifogtak inni s mulatni.

Akkor azt kérdi a királyfi:

– Máma öste hol lesz betörés?

– Ó, királyfiú! A betörés lenne, ahol lenne, de más itt a baj. Már kilenc éve járok a Zöld király leánya után, és az olyan szép, amilyen nincs több az egész világon. De mi haszna, nem tudok feléje se közeledni.

– Miért?

– Van annak egy kakasa. Mikor már közeledünk felé, a kakas kukorékol. S a király kiáll egész katonaságával, s akkor meglőnek. Nem tudunk odaközeledni.

– Ez nagy valami! S ha én lehoznám neked azt a lányt?

– Hja, ha te lehoznád?! Hát én nem bánom, kössünk szerződést újból, és én odaállok a butykóhoz, s te fejszével vágd le a fejemet.

A királyfi azzal elment. S ahogy a palota felé közeledik, kivel találkozik? Egy kéményseprővel. A kéményseprő éppen jött ki a Zöld királytól. Egy cipó volt a hóna alatt.

– Hó, állj meg! Hová mész?

– Nem látod? Haza. Nekem is két gyermekem van odahaza, éhesek. Sírnak. Alig várják, hogy hazaérjek.

– Ha, állj meg egy pillanatra! Hallgass ide! Adok neked három tányér aranyat. Hogy te soha többet ne még kelljen ide gyere, hogy seperd meg a kéményt. Boldog lesz a gyermekednek a gyermeke is. Tíz percig várj itt, add reám a gúnyát, s maradj itten, amíg visszajövök.

– Ó, hagyjál békén, mert várnak.

– Na, semmi! Ha egyszer parancsolom, meg kell, tegyed.

Levetkőzött a kéményseprő, s a királyfiú levette a ruháját. Azt a seprőt a nyakába akasztotta, s menyen.

Persze már meg is szólalt a kakas.

– Ki az? – kérdi a király.

– Jön vissza a kéményseprő.

– Kérdezd meg, mit akar?

– Ó – azt mondja a királyfi –, ott felejtettem a táskámat a cigarettával a kéményen. És éjjel nem tudok aludni a gyerekemtől s a gondoktól. S én avval vagyok megszokva. Ott felejtettem a tárcámat a cigarettával. Menyek, hogy vegyem el.

– Na, mondjad, hogy vegye el a cigarettáját, s menjen a dolgára.

De a fiú mikor bément, ő nem a kéményhez ment, hanem egyenesen a királylány szobájába. Békopogtat, bémenyen.

– Adjon Isten jó estét, te Sas! (Ez ismerte a fiút!) Ej, te Sas, én cseppet sem bánnám, hogy ha magad számára vinnél. De te még tizennégy éves sem vagy. Magadnak nem vihetsz.

– Hallgass ide! Én nem azért jöttem, hogy diskuráljak. Jössz, vagy nem jössz?

– Hogyne! Mert ha nem szeretném a rablóvezért, nem mennék. Öltözök, s menyek.

Öltözik a leány, s jönnek ketten. Ahogy megérkeznek a kéményseprőhöz, visszacserélik a ruhákat, s ad neki három tányér aranyat a királyfi. A kéményseprő nagy boldogan elmegy. Ők pedig ketten hazaérnek a rablók tanyájára. Az egészen aludtak, csak ő nem aludt, a fővezér. Hát volt úgy egy óra felé, mikor megérkeztek. A fővezér nézi a távcsővel, hát látja, hogy ez jön a lánnyal. Csinál egy álármát. Fel egészen a gatyába, ingbe, mezítláb. A fővezért odasorakoztatja a butykóhoz. Ő áll oda legelöl. Odaérkezik a királyfiú a királylánnyal, az csak nézi:

– Mi ez itt, Sas, mint Obelsas?

– Mi? Hát végrehajtom a szerződést.

– Hát szégyelld magad! Hát elsőben, amikor végre akartad hajtani a Nap fenyegetett meg. Most te engem miért hoztál? Lefejezed őket, én kivel maradok? Megbocsátottál nekik a Napért? Most bocsáss meg nekik értem! Hát én nem azért jöttem, hogy menjek is vissza! Ha nem szerettem volna a fővezért, nem is jöttem volna. Hiába szerettem volna, az én édesanyám nem engedte volna, hogy közeledjen felé. Mese nem volt!

Azt mondja a Sas, mint Obelsas:

– Én nem bánom, de hallgass ide! Az én apám délben tizenkét órakor utánam jön. De én elmenyek vadászni. Mondd meg neki, hogy legyen türelemmel, mert én délbe egy órakor itthon leszek. És olyan díszebédet készíts, hogy három éjjel és három nap mind együnk-igyunk, hogy búcsúzzunk el tőletek. Mert aztán visz édesapám, mert az időm lejárt.

– Jól van! Úgy lesz!

Akkor a fiú lefekszik. Reggel felkél, elmenyen vadászni. Az apja, a király már fél tizenkettőkor ott volt.

– Na, hol a fiam?

– Királyatyám, azt mondta, legyen türelemmel, mert ő egy órakor itthon van, és akkor fog magával beszélni.

Alig várta az öreg, hogy jöjjön a fiú. Mikor meglátja a fiát, nyakába szökik, mind öleli, csókolja.

Na, meglett a díszebéd is. Három nap, három éjjel mind ettek, s ittak. Elbúcsúzott Sas az egészektől, s mennek. Hát, ahogy mennek, az öreg csak mind nagyokat sóhajt.

– Mi van magával, édesapám?

– Ó, édes fiam, ne is kérdezz! Bár tanultál valamit?

– Tanultam. Még valamivel többet tudok, mint azok.

De az öreg csak mind sóhajt.

– Édesapám, mi a baj?

– Hallgass ide, fiam! Én amikor idehoztalak, azon éjjel, fene tudja, honnan, egy nagy sas érkezett az épület tetejire. Én meg akartam lőni, de úgy földhöz vágott engemet, hogy minden porcikám megropogott bele. S azótától minden áldott este kilenc órakor megérkezik, s mindig földhöz ver. Már semmire sem jók a csontjaim, úgy összevannak törve. Mondd, te nem tudnád lelőni?

– Ó, édesapám! Hát én is megpróbálom, ha hazaérek.

Nagy Olga – Villási, a táltosfiú
Mezőbándi, szucsági és mérai cigány népmesék
MTA Néprajzi Kutatóintézet Bp. 1996
21-38. oldal

– folytatjuk –

O prosto thaj o drabari

Sas jokhar 'ekh cino austrijako foro, kaj trajimaske manusha beshnas. Kado foro kasavo cino sas, ke sakon pinzharlas jekhavres. Le vulici uzhe thaj ludyasle sas, le manusha grastenge vurdonenca phirde andel durutne forura te bikinen le fruktura thaj kavre dyelura. Le forosko sherutno korkoro beshlas ande pesko kheroro, savo andel forosko mashkar tordyilas. Leske felyastri pel plajina dikhle, kaj le manusha sar turisti gele andel vesha.

Ande sako bersh sas lende 'ekh forosko dyes, kaj baro piaci kerde, te sikaven andre penge khereske butya. But strejine manusha phiren kathe anda o intrego them, te roden penge love. Kado baro dyes sagda ando juniushi kerde, kana lenpe le gazhe te shinen tele o dyiv. Atunchi avile kathe but biknara, save xamasko bikinen, sar peki goj, kolompira, peke mashe, bokolya thaj pekimata. Le mursha shudri bera pile thaj le zhuvlya kaver pipe, thaj dikhle le cine shavoren, sar khelen lobdasa. Shaj len avri kathe vi rotalyi, te dromen lenca thaj vi chonakosa, te najon jekh cerra andel cino plajinako zvoro. Ande kado bersh kathe avilas jekh drabari, kon zhanglas te phenel le manushenge, so pecisajvel lenca ande lengo trajo. And'ekh cerha beshlas tele pe'kh trine punrengo skamin thaj vorbisardas le manushenca.

But zhene gele andre leste, zhuvlya, kon shavoren kamle, gazhe, kon nasvale sas, thaj vi kavre zhene. Jokhar le forosko sheruno gindisardas ande peste, te zhal leste, te ashunel, so avla lesa.

Kado gazho zurales thulo thaj sasto sas. Sagda shukares uzhes huradaspe, le manusha kamleles, ke patyivalo mursh sas. Andre gelas andej cerha ko drabari thaj phendas leske, voj te phenel, so avla lesa. O drabari tele beshadasles po skamin, angle las la kavevako zacco, pala kado sas te sikavel o gazho leski palma. O drabari phendas, ke voj inke ande kado bersh ekha nyeva romnya ingrela khere thaj baxtales trajila lasa butaig. Chi avla barvalo, ba chi trubul te bokhajvel. Oxto shavora avena len. O gazho peske sheresa sikadas, ke chi patyal le drabareske vorbenge. Voj opre tordyilas thaj las pesko kolopo thaj lasho dyes das leske.

– Ahaj! – phendas o drabari. – So avla le potyinesa?

– Muro amal, phendas leske o gazho: – Tu zhanes sakkofelo, so sas dulmut, so si akanak thaj so avla maj palal. – Trubusardanas te zhanes, ke naj mande khanchi love!

Kana sakofelo andre avel mange, so phendan, maj atunchi davtu love. Kadalesa gelas avri, thaj o drabari bare jakhenca dikhlas pala leste, thaj kerkosajlas.

(Zvoro: Hegyi Ildikó: Lovári/cigány írásbeli feladatok középfokú nyelvvizsgára. Dávid Kiadó, Kaposvár, 2009. 30.rig)

Le efta cherhaja

Sas kaj nas, varekanak dulmut baro shukipe sas; kasavo baro shukipe, ande soste vi le doriji avri shutyile. Chi jekh pajuni pitty chi ashilas aba. Le kasht thaj le burra avri shutyile, mija thaj mija pedura muline trushatar.

Trajisardas ande kado them jekh shejori, kas kade akharde: Usha. La Ushaki dej bares nasvajlas, phabuvali sas, thaj paji manglas. E Usha nashlas-tar kheral, hoj paji te rodel. Andre phirdas o intrego cino foro, ba chi jekh pitty chi rakhlas. Kade xoxadindes, brigakes las pes po drom, hoj khere te zhal.

Gelas, gelas, aba daba cirdas peske punre, khinyes tele beshlas pe le dromako rig, thaj le khinyipestar astardasla o suno. Kanak pale ushtyilas, shaj te gindisaren, sar chudisardaspes: pasha peste jekh khoro arakhlas, pherde jale zvorune pajesa! Opre xuklas, thaj khelelas ande peski bari voja. Thaj aba majna pilas jekh cerra andar o paji, kana ande laki godyi avilas laki nasvali, trushali dej.

Peski palma po khoro kikidas, thaj nashindos gelas khere.

Ande pesko baro sidyaripe chi las sama kodo, hoj jekh zhukel pashlyilas pe le dromesko mashkar, thaj pe kodoleski pori ushtyadas. O zhukel bashilas la dukhatar, ba kana sama las kodo, hoj ande la Ushako vast pajesa pherdo khoro si, bisterdas sogodi kaver, thaj astardas te rudyisarel, te shaj lel jekh cerra andar kodo. E Usha dikhlas, sosko trushalo-j o chorro pedo, thaj das jekh cerra andar o paji. Ande kodo sekundo parudyilas o khoro, rupuno kerdyilas.

E Usha losshasa nashlas le rupune khorosa, thaj ande kodo le jale pajesa peska date.

Kanak peska dake patoste reslas, kothe unzhardas o khoro.

Laki dej chi pilas, te na kade das duma:

– Muri cini shejori, vi tu zurales trushali san, tu trubuj te pes majanglal!

Thaj sar kado avri phendas, o khoro parudyilas, somnakuno kerdyilas.

Kanak e Usha aba kaj lako muj vazdas o khoro, atunchi kodo ashundas, hoj jekh phuro mangimasko manush malavel o vudar, thaj anda paji rudyisarel. E Usha chi jekh momento chi gindisardaspe, sigo kothe unzhardas leske le pajesa pherdo khoro. Thaj ande kodo momento, sar kado kerdas, efta diamondura ablyile opre ando paji. Thaj andar sa efta diamondura somnalo jalo paji shordyilas.

O baxtalo mangimasko manush, Usha thaj laki dej penas andar o shudrardo paji, thaj chi trushajvenas majdur. Apol le efta diamondura astarde te vazdajven, opre hurajle andar o paji, thaj hurajle majopre thaj majopre, pune resle le chereste, kaj parudyile, thaj efta ablyolinde cherhaja kerdyile.

(Zvoro: http://www.kethanodrom.hu/ Boldasles: Selam Pató, Perdal iskirisardasles: Lakatos Szilvia)

Jekh prostiko gazho pheneltar, hoj sostar kamel peske phrales

Zurales kamav mure phrales, majfeder khotar, hoj gelastar ketanake. O dyelo kade pecisardas: zhelya cirdam, nas man baxt, andre trubusardas te zhav ketanake, ba numa jekh kurko nachilas, hoj romnya lem. Chi kamlem khere te mukhav mura terna romnya. Anyacska, rovjindos phenelas: Sar zhalas o Petruska, inke kasavo terno si!

– Ba nas so te kerav, khetane kide mure gada. Muri romnyori gad sudas mange, love dine khetane, thaj aba pe detehara andre trubusardas te zhav, ketanake. Anyacska rovelas, brigasli sas, mange pale, te numa pe kodo gindisardem, hoj trubuj te zhavtar, kade kikidilas muro jilo, sar vorta ando meripe gelemas.

Kaj o ratyako xabe khetane avilas e familija. Khanikas nas voja te xal. Nyikolaj muro phral bivorba pasholas pasha o bov. Muri romnyori rovelas. Muro dad brigasle musorasa beshelas kaj e mesalya. Kana e Anyacska angla amende shuttas e kasha, khonik chi azbadas kaj o xabe.

Anyacska vi le Nyikolajes akhardas, hoj te avel ratyako xabe te xal.

Nyikolaj tele avilas pasha o bov, thaj trushules shuttas, kaj e mesalya beshlas. Pala kodo kado phendas:

– Na av brigasli Anyacska, me sim o majphuro, me zhavtar ketanake misto Petruska.

Hajkam chi mukhav khote muro dand. Tele slugisarav mure ketanake bersha, thaj pala kodo khere avav. Tuke pale, Prjot, te avel tu gindo pe kodo, hoj amare dades thaj amara da pachaslo trajo te avel, thaj chi mura romnya te na azbas, pune dur avo.

– Tele pelas jekh baro barr pe muro jilo; vi Anyacska opre mukhlas la brigasa thaj astardas khetane te kidel le Nyikolajeske gada.

Detehara, kana opre ushtyilem thaj ande muri godyi avilas, hoj muro phral zhal misto ma ketanake, zalisardemma thaj astardas te boldelpe manca e lyuma. Phendem leske:

– Na zhatar Nyikolaj, pe mande si, me zhav. – Ba voj numa bivorbako sas thaj getosardaspe.Vi me getosardemma, Duj zhene gelam ando foro ketanake.Vi voj khote tordyol, vi me khote tordyuvav. Selduj zhene zurale shave sam, tordyuvas thaj zhukaras – ba chi jekhes chi dikhle avri. Muro phral pe mande dikhel, thaj losshasa kodo phenel:

– Dosta te avel, Pjotr, zha khere! Misto ma te na av brigaslo, me kamav te zhav!

– Avri avile mure asva thaj gelemtar khere. Datunchara, te pe muro phral gindisarav, kade hatyarav, hoj vi muro trajo khote dos misto leste.

(Zvoro: http://mek.niif.hu/03600/03680/03680.htm#8; Lev Tolsztolj, Pe romani shib boldasles: Lakatos Szilvia)

Konferencia pa e romani, thaj pa e beashicko shib

E Barbara pel romani shibaki konferencia kamel te zhal, anda kado avri puterdas o radiovo, thaj shunel, hoj o Radio C sosko programo phenel.

– Anda o Radio C shunen amen, muro vorbisaripesko partnero, o Rézmuves Károly si, kon e konferenciako menedzheri si. Vorbin amenge pa kadi konferencia.

– Ande kado bersh avla jekh konferencia andej Pechujeski Mennyegzo Hoteli. La konferenciaki tema: e romani, thaj e beashicko shib, ande amaro trajo, thaj andej shkola. E konferencia jekh kethanipe kerel, kodolenge, kon but bersha keren butyi la shibasa. Angledelitori akharde andaj e Francia, jekh professores le Luis Coulthiadees, kon ando Paris po univerziteto sityarel e romani shib, thaj literatura. Voj kerdas majanglunes kasavi shkola, kaj sityaren le shibake sityaren. E kaver shibarica kas akharde, e Lakatos Izabella si kon pa e sociolingvistika vorbija. Avla jekh mursh kon palakodo vorbija, hoj andej shkola sar zhanas te sityaras e shib, thaj del amen koncepciovo sar shaj vazdas avri amari shib maj feder, sar te sityaras palpale e shib amare shavorenge kade, hoj vi le strejine shiba te vorbin shukares.

– Kas azhukaren pe kadi konferencia?

– Sakone manushenge puterdi-j e konferencia, kon la shibasa keren butyi, kon majbut kamen te zhanen pa amari shib, kaske fajol e shib.

– Sosko drom dikhes, vaj dikhesa pale konferencia?

– Me kodo gindisarav, hoj andej Europa, pashe oxto milliovo roma trajon, sar ande jekh cino them, kattyi zhene sam. Naj slobodo te bristas, hoj amari kultura, amaro identito ande amari shib sikadyolpe majfeder. Me shukar drom dikhav ande amari shibaki butyi, no de zhanas hoj angla kado bute bershenca nas interesno kade sar akanak. La Europaka Shibaki Karta zhutij amenge, hoj vi ando Ungriko Them te dikhen pe amari shib, pe amaro sityaripe.

– Nais tuke kaj andre avilan ando shtudiovo, karing tyi butyi but zor sastyipe thaj vi tya familijake.

– Nais tuke vi me kaj andre akhardan ma, vi me but zor sastyipe mangav tuke kathar o Del! Ash Devlesa!

– Zha Devlesa! Vi le shunitoren naisarav, baxtalo dyes tumenge, ko mikrofono o Sárközi László sas.

(Zvoro: www.oktatas.hu)

Az NKA Előadó-művészet Kollégiumának pályázati felhívásai

Téma: Az Előadó-művészet Kollégiuma nyílt pályázatot hirdet magas művészeti szakmai színvonalú zenei, táncművészeti és színházi tervek megvalósításának támogatására.

A pályázat célja: magyarországi könnyűzenei, világ- és népzenei, dzsesszprodukciók megvalósítása.

Pályázók köre: Hangversenyrendező természetes és jogi személyek.

A pályázati cél megvalósításának **időtartama**: Pályázni a 2012. április 1.–2013. augusztus 31. között megvalósuló programokra lehet.

Nevezési díj összege/mértéke: A pályázó nevezési díj címen az igényelt támogatás 1%-át, amely magába foglalja a 27%-os áfát is, illetve 500.000 Ft vagy annál kisebb összegű igényelt támogatás esetén 5.000 Ft-ot, amely magába foglalja a 27%-os áfát is köteles befizetni a pályázat benyújtásával egyidejűleg.

Kötelező saját forrás mértéke: A pályázó részére a kötelező saját forrás biztosítását és igazolását a kollégium nem írja elő.

Benyújtási (feladási) határidő:
2012. március 13.

Téma: Az Előadó-művészet Kollégiuma nyílt pályázatot hirdet magas művészeti szakmai színvonalú zenei, táncművészeti és színházi tervek megvalósításának támogatására.

A pályázat célja: új táncprodukciók megvalósítása.

Pályázók köre: Hivatásos, független, alternatív művészek, művészeti együttesek (nem önálló jogi személy esetén, annak fenntartója). (Amennyiben a magánszemély pályázó egyéni vállalkozó is egyben, úgy pénzügyi lebonyolító igénybevétele nem lehetséges.)

A pályázati cél megvalósításának időtartama: Pályázni a 2012. április 1.–2013. április 1. között megvalósuló programokra lehet.

Nevezési díj összege/mértéke: A pályázó nevezési díj címen az igényelt támogatás 1%-át, amely magába foglalja a 27%-os áfát is, illetve 500.000 Ft vagy annál kisebb összegű igényelt támogatás esetén 5.000 Ft-ot, amely magába foglalja a 27%-os áfát is köteles befizetni a pályázat benyújtásával egyidejűleg.

Igényelhető támogatás: maximum 4 millió Ft/pályázat

Kötelező saját forrás mértéke: A pályázó részére a kötelező saját forrás biztosítását és igazolását a kollégium nem írja elő.

Benyújtási (feladási) határidő:
2012. március 13.

Téma: Az Előadó-művészet Kollégiuma nyílt pályázatot hirdet magas művészeti szakmai színvonalú zenei, táncművészeti és színházi tervek megvalósításának támogatására. **A pályázat célja: nemzetközi fórumokon, versenyeken, konferenciákon, tanulmányutakon, szakmai utakon való részvétel.**

Pályázók köre: Magyarországi hivatásos táncművészeti együttesek, szólisták, magyarországi színházi szakemberek, kamaraegyüttesek, fiatal magyar zeneművészek, magyar zenetudomány és zenepedagógia képviselői (természetes és jogi személyek, valamint nem önálló jogi személy esetében, azok fenntartója).

A pályázati cél megvalósításának **időtartama**: Pályázni a 2012. április 1.–2013. május 31. között megvalósuló programokra lehet.

Nevezési díj összege/mértéke: A pályázó nevezési díj címen az igényelt támogatás 1%-át, amely magába foglalja a 27%-os áfát is, illetve 500.000 Ft vagy annál kisebb összegű igényelt támogatás esetén 5.000 Ft-ot, amely magába foglalja a 27%-os áfát is köteles befizetni a pályázat benyújtásával egyidejűleg.

Kötelező saját forrás mértéke: A pályázó részére a kötelező saját forrás biztosítását és igazolását a Kollégium nem írja elő.

Benyújtási (feladási) határidő:
2012. március 13.

www.nka.hu

Az V. kategóriába besorolt nemzetiségi színházak pályázati támogatására

A pályázat célja:

A Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 7. számú melléklet 5. pontja alapján a **Nemzeti Erőforrás Minisztérium (NEFMI)** nyílt pályázatot hirdet az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény 10. § (5) bekezdése alapján az V. kategóriába sorolt nemzetiségi színházak számára a 2012. évi színházi művészeti programjuk támogatására, elsősorban új produkcióik létrehozására, valamint a működéssel kapcsolatos költségeinek támogatására.

A pályázaton elnyert összeg előfinanszírozás keretében, egy összegben nyújtott vissza nem térítendő támogatás.

A pályázat keretösszege 68 millió forint.

A pályázaton elnyerhető támogatás: 1 millió–40 millió forint.

Pályázatot nyújthatnak be:

A 2011. évben V. kategóriába sorolt, önkormányzati költségvetési szervként működő vagy önkormányzattal kötött érvényes közszolgáltatási szerződéssel rendelkező nemzetiségi színházak.

Nemzetiségi színház az országos nemzetiségi önkormányzat nyilatkozatával elismert, nemzetiségi nyelven játszó színház vagy magyar nyelven játszó színház, melynek az adott nemzetiséghez kötődő alkotóközösségei által létrehozott előadásai alapvetően e nemzetiségi közösség anyanyelvű művelődési igényeinek kielégítését szolgálják és kötődnek a nemzetiségi közösség szocio-kulturális hátteréhez, hagyományaihoz.

A benyújtás határideje, helye, módja:

A pályázatokat az előadó-művészeti szervezetet fenntartó vagy vele érvényes közszolgáltatási szerződést kötött **HELYI ÖNKORMÁNYZATHOZ. két eredeti és két másolati példányban benyújtani.**

A beadási határidő: 2012. március 24.

A helyi önkormányzat a pályázatot a beadási határidőt követő 5 munkanapon belül, **2012. március 30-ig** a Magyar Államkincstár által üzemeltett elektronikus rendszerben rögzített, onnan kinyomtatott adatlapon, a szükséges mellékletekkel postai úton nyújtja be a Magyar Államkincstár megyei igazgatóságához (továbbiakban: Igazgatóság). A határidő elmulasztása jogvesztő. A kizárólag postai úton benyújtott adatlap érvénytelen.

A borítékra írják rá:
NEMZETISÉGI SZÍNHÁZAK PÁLYÁZATA

A pályázatról további információk a NEFMI Művészeti Főosztályán Szakonyi Zsófiától kérhetők (e-mail: zsofia.szakonyi@nefmi.gov.hu, Tel: (1) 795-42-43).

A FISZ alkotói pályázatot hirdet

A Fiatal Írók Szövetsége (FISZ) ebben az évben is meghirdeti alkotói pályázatát. A pályázatra 35. életévüket be nem töltött alkotók jelentkezhetnek. Műfaji megkötés nincs. A pályázatra a FISZ kötettel még nem rendelkező szerzők kéziratait is várja.

Pályázni levélben elküldött kötetnyi terjedelmű (próza esetén minimum 160 000, maximum 400 000, vers esetén minimum 25 000 leütésnyi) kézirattal lehet. A pályázati munkákat kizárólag postai úton fogadjuk a FISZ címén: 1397 Budapest, Pf. 546. A kézirat mellett a szerző elérhetőségeit (postacím, emailcím, telefonszám) is tartalmazó önéletrajza és a nevezési díj befizetését igazoló csekk másolata is szükséges.

A pályázatok postára adásának és a nevezési díj befizetésének határideje:

2012. április 15.

Nevezési díj: 3000 Ft/pályázat, melyet postai utalványon vagy banki átutalással a FISZ számlaszámára kell átutalni (Budapest Bank 10102086-33859500-00000007). Átutalásnál a közlemény rovatban mindenképp fel kell tüntetni a pályázó lakcímét, és azt, hogy „nevezési díj".

A beérkező pályaműveket a FISZ sorozatszerkesztői neves irodalmárokkal közösen bírálják el.

Az eredményhirdetésre a FISZ éves szakmai és alkotótáborában kerül sor Visegrádon (2012. június 21–23.).

A legjobb kéziratok szerzői meghívást nyernek az eredményhirdetést követő, komoly szakmai közönség előtt lezajló felolvasóestre, valamint válogatást kapnak a FISZ eddig megjelent könyveiből. Amennyiben megfelelő színvonalú kéziratok érkeznek be, a FISZ a nevezési díjakból befolyt összeget a legjobb helyezést elérő kötetek megjelentetésére kívánja felhasználni.

A FISZ fenntartja a jogot arra, hogy – minőségi okokból – egyes díjakat nem oszt ki. A szervezők kéziratot nem őriznek meg és nem küldenek vissza, kivéve, ha a pályázó felbélyegzett és megcímzett válaszborítékot mellékel. Amennyiben a pályázó valótlan személyes adatokkal (álnéven pályázni természetesen megengedett), vagy nem saját kézirattal pályázik, az a pályázatból történő azonnali kizárását vonja maga után.

http://www.irok.hu/

V. Roma Élet – Közép-európai Dokumentumfilm Fesztivál

Felhívásunkkal elsősorban amatőr dokumentumfilmesekhez, továbbá a városi tévék, kábeltévék munkatársaihoz, és az országos tévé csatornák filmeseihez, dokumentumfilmes alkotóműhelyekhez fordulunk. Kérjük Önöket, küldjék el azokat a filmjeiket, melyek a cigányság életének eseményével foglalkoznak: örömével, bánatával, konfliktusaival, beilleszkedési zavaraival, sikereivel, kudarcaival, munkaproblémáival, alkotásaival. A filmek mindenképpen dokumentum-jellegűek legyenek (tehát ne játékfilmek). Időtartamuk legalább 4-5 perces és legfeljebb 25-35 perces legyen. A nemzetközi zsűri előválogatása után kerülnek be a filmek a versenyprogramba, ahol a 20 legjobb film Emléklapot kap. Az öt legjobb filmet fődíjjal jutalmazzuk, emellett a fődíjas alkotások automatikusan részt vesznek a következő, 2013. évi fesztiválon. A zsűri értékelésében elsődleges szempont nem a művészeti tartalom, hanem inkább a valóság hűséges megjelenítése és a tanulságok. (Feltétel, hogy a film ne legyen 5 évnél régebbi!) Egy alkotóműhely több filmet is nevezhet. Szeretnénk, ha minél több alkotóműhely, minél több filmmel pályázna. Nevezési díj: nincs.

A jelentkezési lapok beküldési határideje:
2012. március 01.

Az alkotások beküldésének határideje:
2012. március. 10.

A jelentkezési lapokat a romalife.docfilms@gmail.com e-mailcímre várjuk. Egynél több alkotás nevezése esetén mindegyikhez külön jelentkezési lapot kell kitölteni.

Az alkotásokat:

- Digitális formátumban, DVD minőségben;
- Alkotásonként külön lemezre írva;
- Filmenként 2 példányban várjuk a következő postacímre:
  Azimon Kft. 1301 Budapest, Postafiók 85.

A V. Roma Life – Közép-európai Dokumentumfilm Fesztivál **Díjátadójára 2012. március 24-én (szombaton)** kerül sor Budapesten, előreláthatólag a Bem Art Moziban. A gálán a nyertes filmek is levetítésre kerülnek. A rendezvényen való részvétel mindenki számára ingyenes és médianyilvános.

(http://depok.eu)

Immigropoly országos vetélkedő

A pécsi székhelyű IDResearch Kft. és a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Politikai Tanulmányok Tanszéke Immigropoly néven migrációs-integrációs vetélkedőt szervez felsőoktatásban tanuló hallgatóknak.

A vetélkedő az Európai Integrációs Alap és a Belügyminisztérium támogatásával valósul meg, mely az Európai Unióban élő harmadik országbeli állampolgárokat, az Európai Unió bevándorlási politikáját és a migrációt járja körül. A verseny célja, hogy a felsőoktatásban – elsősorban a társadalomtudományok területén — tanuló diákok tájékozottabbá váljanak a 21. századi migrációs trendekkel kapcsolatban, és új ismereteket szerezve a témában, játékos vetélkedő formájában mérjék össze erejüket. A verseny első fordulója levelezős (e-mailes) formában zajlik, melyet követően a legjobb 10 csapat egy országos döntőben versenghet az első helyekért 2012 őszén Budapesten.

A vetélkedőre BA és MA képzésben részt vevő hallgatók jelentkezését egyaránt várják.

JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ:
2012. MÁRCIUS 23.

Jelentkezni 3 fős csapatokkal és a letölthető jelentkezési lap kitöltésével lehet az alábbi e-mail címek valamelyikén: immigropoly@ittvagyunk.eu és/vagy ittvagyunk@ittvagyunk.eu. E-mailben a csapat nevét, oktatási intézményét és a csapat tagjainak nevét, e-mail címét, valamint tagozatát (adott esetben a felkészítő tanár nevét és e-mail címét) kell elküldeni. (pl. Farkasok, Budapesti Corvinus Egyetem, tagok neve, e-mail címe és BA nappali/MA nappali 2. évfolyam stb.)

A jelentkezési határidőt követő 10 napon belül a verseny szervezői minden regisztrált csapattal felveszik a kapcsolatot, és további tájékoztatást nyújtanak, valamint elküldik a versenyfeladatokat és a szükséges információkat.

DÍJAZÁS

I. helyezett csapat: 60.000 forint értékű nyeremény
II. helyezett csapat: 40.000 forint értékű nyeremény
III. helyezett csapat: 20.000 forint értékű nyeremény

A döntőbe jutott 10 csapat mindegyike ajándékcsomagban részesül!

Jelentkezz, vegyél részt egy izgalmas vetélkedőben, ismerj meg másokat és vidd el a nyereményt!

OLVASSUNK MAGUNKRÓL!

Kedves Olvasóink!

Ezúton is szeretnénk megköszönni érdeklődésüket lapunk iránt. Örömmel tapasztaljuk, hogy olvasókörünk folyamatosan bővül, s lapunkat egyre többen olvassák honlapunkon (www.ldromalap.hu) keresztül is.

A nagy érdeklődésre való tekintettel új kezdeményezést indítunk ***Olvassunk magunkról!*** címmel.

- Szeretné megismertetni települése hagyományait másokkal is?
- Ismer szakmai és regionális összefogást, a szervezetek közötti együttműködés kialakítását szolgáló modellértékű programokat?
- Kulturális programon vett részt és jól érezte magát?
- Példaképként tekint valakire, aki életpályájával mások számára is minta lehet?

Fesztivál, falunap, képzési program, szakmai együttműködés?

Írjon róla, hogy mások is megtudják!

Várjuk olvasóink írásait a településükön, a megyéjükben, a régióban történő eseményekről!

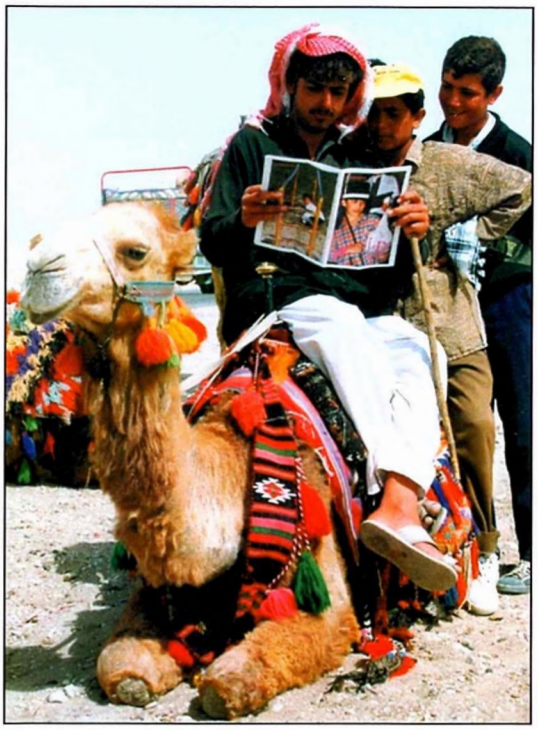

Leveleiket, fényképeiket várjuk szerkesztőségünk címére:
5000 Szolnok, Aranka u. 3.

A Szerkesztőség

MEGRENDELŐ

Megrendelem az LD című roma lapot

. . . . . példányban, az alábbi címre:

Megrendelő neve: . . . . . .

Címe: . . . . . .

. . . . . .

Előfizetési díj
egy évre: 3600,- Ft,
fél évre: 1800,- Ft,
negyedévre: 900,- Ft

A megrendelőlapot és az előfizetési díjat a szerkesztőség címére kérjük eljuttatni:

LD
„LUNGO DROM"

5000 Szolnok, Aranka u. 3.
Telefon:
(06) 56/420-110

Előfizethető rózsaszínű postai utalványon.

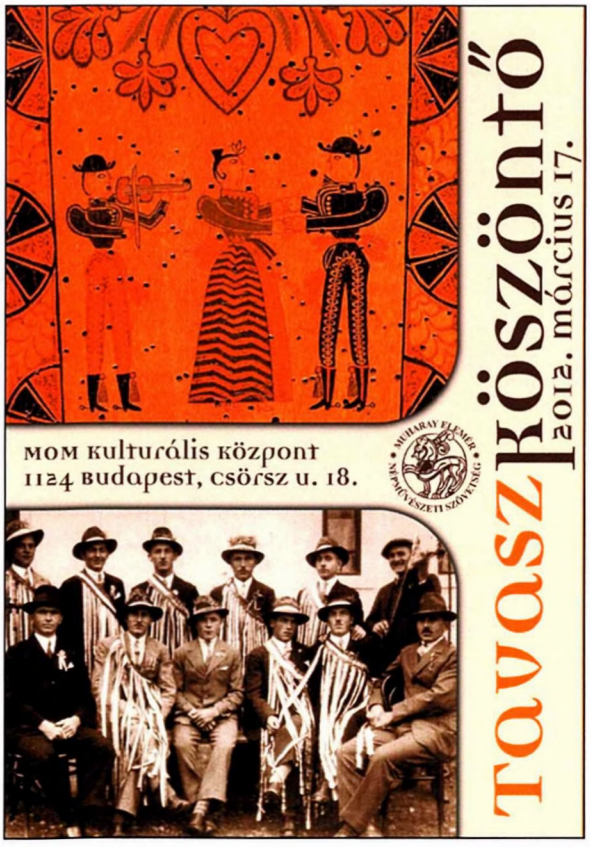

MEGHÍVÓ

NAGY TISZTELETTEL ÉS ÖRÖMMEL HÍVJUK MEG ÖNT A "BESZÉLŐ PALETTÁK" CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA, MELYET A ROMA KULTÚRA NAPJA ÉS A NEMZETKÖZI ROMA NAPHOZ KAPCSOLÓDVA 2012. ÁPRILIS 3-ÁN, 10 ÓRAKOR TARTUNK.

KÖSZÖNTŐT MOND: BALOG ZOLTÁN, TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: SZENTANDRÁSSY ISTVÁN, KOSSUTH-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK: KATHY-HORVÁTH LAJOS, ÉRDEMES MŰVÉSZ (*HEGEDŰ*)
NYÁRI OSZKÁR, SZÍNMŰVÉSZ (*VERS*)

A TÁRLAT RENDHAGYÓ HELYSZÍNEN, A KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI MINISZTÉRIUM TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁRSÁGÁN TEKINTHETŐ MEG **(1054 BUDAPEST, BÁTHORY UTCA 10. IV. EMELET).**

Részvételi szándékát kérjük 2012. március 29-ig jelezze a beszelo.palettak@gmail.com címre!

A KIÁLLÍTÁS TÖRZSANYAGA A FŐVÁROSI ROMA OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS KÖZPONT GYŰJTEMÉNYÉBŐL SZÁRMAZIK